

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

5/2019. (III. 11.) AB határozat	a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	412
3055/2019. (III. 25.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	418
3056/2019. (III. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	428
3057/2019. (III. 25.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	431
3058/2019. (III. 25.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	438
3059/2019. (III. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	445
3060/2019. (III. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	449
3061/2019. (III. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	451
3062/2019. (III. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	455
3063/2019. (III. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	460

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 5/2019. (III. 11.) AB HATÁROZATA

a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti. A megsemmisített rendelkezés az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti.

2. A haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 102.K.27.979/2018. szám alatt, valamint a folyamatban lévő más ügyekben nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírójának a 2018. december 28-án meghozott 102.K.27.979/2018/8. számú végzésével az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján az Alkotmánybírósághoz fordult, kezdeményezve egyrészt a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.) 9. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jog követelményeivel való ütközés miatt, másrészt a Korm. R. 9. § (4) bekezdése Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő közigazgatási perben való alkalmazásának kizárását.

[2] 2. A folyamatban lévő ügy felperese az arra rendszeresített, haditechnikai tevékenység engedélyezése elnevezésű nyomtatvány előterjesztésével, és kötelező okiratok csatolásával kérelemmel élt az alperes hatóságnál vadászati célú nagykereskedeleme tevékenység engedélyezése iránt. Az alperes 2018. március 28-án kelt BP/15/HTO-HE-TE-204-2/2018. számú határozatával a kérelmet elutasította. A határozat indokolást nem tartalmaz. A határozat rendelkező része a jogorvoslati tájékoztatás mellett tartalmazza az indokolás mellőzésére vonatkozó jogszabályi hivatkozást is: „Az indokolást a haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti.”

kozások tanúsításának részletes szabályairól szóló 156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése alapján mellőztem.”

- [3] A felperes kereseti kérelmében e határozat jogszerűsége vizsgálatát kezdeményezte. Keresetében amellet, hogy hivatkozott a tényállás feltárásának hiányára, a jogorvoslati kioktatás hiányosságaira, jogsértőnek vélte az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 81. § (1) bekezdésére hivatkozással az indokolás elmaradását is. Álláspontja szerint az Ákr. törvényi szintű jogforrásként előírja a határozat kötelező tartalmi elemeiként az indokolási kötelezettséget is, ezzel nem lehet ellentétes egy alacsonyabb szintű jogforrás. Az alperes védiratában a kereset elutasítását indítványozta. Az elutasítás indokaként a Korm. R. 9. § (1) bekezdés c) pontját jelölte meg, mely szerint a kérelmet el kell utasítani, ha a kérelmezett tevékenység, a kérelmező, a kérelmező tulajdonosa, felelős vezetője, vagy a kérelmezett tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó munkakörben foglalkoztatott alkalmazottja az Alkotmányvédelmi Hivatal, az Információs Hivatal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat vagy a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat írásos véleménye alapján nemzetbiztonsági érdeket sért vagy nemzetbiztonsági kockázatot jelent. A konkrét ügyben az elutasítás a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatójának nemzeti minősített adatot képező információk alapján fogalmazott, „Bizalmas” minősítésű átiratán alapult. Az indokolás mellőzéséhez kapcsolódó felperesi érveléssel összefüggésben előadta, hogy egyrészt a haditechnikai termékek gyártásának és haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről szóló 2005. évi CIX. törvény (a továbbiakban: Httv.) 4. §-a felhatalmazást ad kormányrendelet megalkotására az engedély iránti kérelem eljárási rendje meghatározásához, mely megalapozza az Ákr. általános szabályaival (indokolási kötelezettség) ellentétes különös eljárásjogi rendelkezések (indokolás mellőzése) megalkotását. Másrészt az Ákr. 8. § (3) bekezdése szerinte törvényi felhatalmazást ad arra, hogy egyes hatósági eljárások az Ákr. szabályaival összhangban álló kiegészítő rendelkezést tartalmazzanak.
- [4] 3. Az indítvány az alábbi indokokkal támasztja alá a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességét. Az Alaptörvény a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot az emberi jogi egyezményeknek, és az Alapjogi Chartának megfelelően deklarálja. Az elv összefüggésben áll a jó közigazgatás fogalmával, valamint a közigazgatási hatósági eljárásjog közös európai elveivel. Ez utóbbival kapcsolatos követelmények az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 1977-ben megalkotott határozatában is szerepeltek, amelyek között kifejezetten fellelhető a közigazgatási szerv indokolási kötelezettsége. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második mondatában foglalt indokolási kötelezettséget az eljárási törvények is tartalmazzák, a tisztességes hatósági eljárás részjogosítványait alapvetően deklarálják. A hatóságok, közigazgatási szervek döntéseikhez kapcsolódó indokolási kötelezettség hiányában az ügyfél megfosztva annak lehetőségétől, hogy a hatóság döntése indokait megismerhesse, és ez elvezet a hatékony jogvédelem gyakorolhatóságára, és a tisztességes bírósági eljárás kérdéséhez is.
- [5] A bíróság álláspontja szerint az Ákr. 8. § (3) bekezdése nem nyújt kellő felhatalmazást az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében alaptörvényi szinten megjelenő indokolási kötelezettséggel szemben arra, hogy kormányrendeleti szintű jogforrás az Ákr. 81. § (1) bekezdésében rögzített hatósági határozat kötelező tartalmi elemeitől történő ilyen lényegi eltérést megengedjen. Az Ákr. 8. § (3) bekezdése egyébként is kiegészítő eljárási rendelkezések megalkotására ad törvényi felhatalmazást, az indokolási kötelezettség mellőzését előíró jogszabályi rendelkezés ilyenek nem tekinthető.
- [6] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog szerepel az emberi jogi egyezményekben és az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkéhez kapcsolódóan számos döntés is ismert. Az elv magában foglalja a bírósághoz fordulás jogát is. Amennyiben a fél nem ismeri a döntéshez vezető okokat, érveket, akkor nem tudja azt sem megjelölni, hogy mi az a jogsértő tevékenység, jogsértés a döntéshozatalban, amely miatt a bírósághoz fordul. Ez azonban már átvezet a jogorvoslati jog gyakorolhatóságára Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített elvéhez is. A közigazgatási határozatok törvényességének bírói felülvizsgálata alkotmányosan nem korlátozódhat a jogszerűség formális szempontok szerinti, az eljárási szabályok betartására korlátozódó vizsgálatára. A hatékony bírói jogvédelem attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül. Amennyiben egy hatósági döntéshez nincs indokolás társítva, akkor a jogorvoslati jog gyakorolhatósága teljességgel kiüresedik.
- [7] A bíróság álláspontja szerint bár a közrend, közbiztonság védelme akár indokolhatja is az indokolási kötelezettség és ezen keresztül a hatékony jogorvoslati jog korlátozását, azonban a normaszöveg jelenleg hatályos változata teljességgel kiüresíti a bírói jogorvoslat lehetőségét. Az a jogszabályi környezet, amelyben a jogalkotó lehetőséget ad a döntés indokolásának teljes mellőzésére, aránytalanul korlátozza a hatékony bírói jogorvoslati jogot.

II.

[8] 1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[9] 2. A Korm. R. érintett rendelkezése:

„9. § (1) A kérelmet el kell utasítani, ha

[...]

c) a kérelmezett tevékenység, a kérelmező, a kérelmező tulajdonosa, felelős vezetője, vagy a kérelmezett tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó munkakörben foglalkoztatott alkalmazottja az Alkotmányvédelmi Hivatal, az Információs Hivatal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat vagy a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat írásos véleménye alapján nemzetbiztonsági érdeket sért vagy nemzetbiztonsági kockázatot jelent, vagy a Terrorelhárítási Központ írásos véleménye alapján terrorveszélyt jelent,

d) a kérelmezett tevékenység akadályozná vagy ellehetetlenítené a honvédelmi, rendvédelmi, valamint nemzetbiztonsági szervek jogszabályban meghatározott tevékenységének ellátását, [...]

(4) Az (1) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott esetekben, illetve az engedély ezek alapján történő visszavonása esetén a Hatóság a döntésében az indokolást mellőzi.”

III.

[10] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a beadvány megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3046/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. Az eljárásban alkalmazni kell a támadott normát, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány határozott kérelmet tartalmaz, pontosan és egyértelműen megjelöli ugyanis az indítvány indokait, a támadott jogszabályi rendelkezést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Az indítvány egyszersmind megindokolja, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazása tilalmának kimondására.

IV.

[11] A bírói kezdeményezés megalapozott.

[12] 1. A bírói kezdeményezés több okból is alaptörvény-ellenesnek ítéli a támadott szabályozást, hivatkozik a törvénybe ütközésre, a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való jog, illetve a jogorvoslathoz való jog sérelmére is.

- [13] 1.1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nemcsak alapvető jogként rögzíti a hatósági eljárások tisztességes intézéséhez való jogot, hanem – törvényben meghatározottak szerint – alkotmányos kötelezettségként fogalmazza meg a döntések indokolással való ellátását is. Az indokolási kötelezettség szerepe a döntés jogszerűségének és azon keresztül a közigazgatás joghoz kötöttsége követelménye betartásának ellenőrizhetősége, ekként egyike a törvényes és tisztességes eljárás garanciáinak. A XXIV. cikk (1) bekezdése az indokolási kötelezettség tartalmának meghatározását törvényi szintre utalja, ezért annak megítélése, hogy a támadott szabályozás megfelel-e az alaptörvényi követelménynek, figyelembe kell venni a törvényi szintű eljárási szabályokat is.
- [14] A közigazgatási hatósági ügyek rendkívüli sokfélesége helyenként az eljárási szabályok heterogenitásaként is jelentkezik, ezért ilyen szabályokat több törvény, illetve esetenként rendelet is tartalmazhat. A közigazgatási hatósági eljárásokat általános hatállyal az Ákr. szabályozza, mely eljárási kódexként általános jelleggel határozza meg a tárgyi hatálya alá tartozó hatósági ügy fogalmát, így minden olyan ügyben alkalmazandó, amit saját maga nem tételez kivételként. Ez egyszersmind magával vonja az Ákr. alkalmazási elsődlegességét is, amelyből fakadóan főszabály szerint nincs lehetőség párhuzamos szabályozásra, vagyis a generális Ákr.-hez képest speciális szabályokat megfogalmazására. Az indokolás mellőzésének esetleges megengedettsége kérdésében ezért elsődlegesen e törvényt kell figyelembe venni. A kivételeket, vagyis a különös eljárási szabályokat a törvény 8. §-a tartalmazza. A 8. § (1) bekezdése azon hatósági eljárásokat sorolja fel, melyekre nem terjed ki az Ákr. hatálya. A 8. § (2) bekezdése megerősíti az Ákr. általános hatályát és alkalmazásának elsődlegességét oly módon, hogy az attól való eltérésre – annak általános tilalma mellett – csak akkor van lehetőség, ha azt maga az Ákr. megengedi. Mindezekon túl, a 8. § (3) bekezdése rögzíti, hogy miniszteri rendelet kivételével jogszabály csak az Ákr. szabályaival összhangban álló, kiegészítő eljárási rendelkezéseket állapíthat meg. Ez utóbbi az absztrakt, sok esetben csak a garanciális szabályokat megfogalmazó Ákr.-hez képest megadja annak a lehetőségét, hogy más jogszabály részletszabályokat határozzon meg mindaddig, amíg e szabályok nem ellentétesek az Ákr. rendelkezéseivel, vagyis nem sértik, üresítik ki azt.
- [15] A haditechnikai tevékenységgel kapcsolatos eljárási szabályok nem tartoznak az Ákr. hatálya alól kivett eljárások [8. § (1) bekezdés] körébe, így a törvény döntések indokolásával kapcsolatos szabályait kell áttekinteni és megvizsgálni, hogy adnak-e lehetőséget, és ha igen, mely körben az indokolás mellőzésére. Ennek függvényében dönthető el az is, hogy mi tekinthető kiegészítő eljárási rendelkezésnek és az összhangban áll-e az Ákr. rendelkezéseivel.
- [16] Az Ákr. 81. § (1) bekezdése a döntés részeként határozza meg az indokolást és szabályozza annak tartalmi elemeit (megállapított tényállás, bizonyítékok, szakhatósági állásfoglalás indokolása, mérlegelés és a döntés indokai, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölése) is. Kivétel határozatok vonatkozásában a (2) bekezdésben található, amely lehetővé teszi, hogy az indokolásban csak az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölésére kerüljön sor, erre azonban csak egyezség jóváhagyása esetén van lehetőség, illetve akkor, ha a hatóság a kérelemnek teljes egészében helyt ad, és az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél, vagy a döntés az ellenérdekű ügyfél jogát vagy jogos érdekét nem érinti. Végzések esetében pedig a (3) bekezdésben, mely az önállóan nem fellebbezhető végzések indokolása vonatkozásában szintén csak az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölését követeli meg. A normaszöveg eltérésre vonatkozó felhatalmazást nem tartalmaz.
- [17] Mindebből az következik, hogy az indokolási kötelezettség vonatkozásában az Ákr.-től eltérő rendelkezést jogszabály nem tartalmazhat, kizárólag kiegészítő jellegűt, annak azonban összhangban kell állnia az Ákr.-rel, az Alaptörvény XXIV. cikkéből fakadóan pedig törvényi szinten kell e szabályokat kodifikálni. Mivel a támadott szabályozás az indokolási kötelezettség mellőzését írja elő, ezért kiegészítő szabálynak egyértelműen nem tekinthető. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint jogszabályi rendelkezések közötti kollízió elsődlegesen jogértelmezés révén oldandó fel, ha erre van lehetőség, nem kerül sor alaptörvény-ellenesség megállapítására. Ha a kollízió jogértelmezéssel nem oldható fel és az ilyen szabályozás alaptörvény-ellenes helyzetet vagy alapjog korlátozását eredményezi, a szabályozás alaptörvény-ellenes [28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [34], 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [33]]. Jelen esetben, az indokolási kötelezettség egyértelmű kizárása révén jogértelmezéssel sincs lehetőség más – az Alaptörvény XXIV. cikkével, illetve az Ákr. szabályaival összhangban álló – következtetésre jutni.
- [18] Noha a védiratban a hatóság hivatkozik a Httv. 4. §-ára, amely szerint az ott meghatározott eljárásokban a nemzeti külkereskedelmi államigazgatási szerv kormányrendeletben meghatározott esetekben és eljárás szerint utasítja el az engedély iránti kérelmet, vonja vissza az engedélyt vagy függeszti fel az engedély hatályát, e felhatalmazás a fentiekből fakadóan az Ákr. elsődlegességét nem írhatja felül, és legfőképpen nem képez kivételt az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog részét képező indoko-

- lási kötelezettség törvényi szintű szabályozásának követelménye alól sem. Ugyanez irányadó a Korm. R. preambulumban hivatkozott, az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 140/E. § (1) bekezdésében, illetve a Httv. 10. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazásra is.
- [19] A fentieket áttekintve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Korm. R. támadott rendelkezése ellentétes az indokolási kötelezettségre vonatkozó, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére visszavezethető törvényi szintű szabályozással.
- [20] 2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a Korm. R. támadott rendelkezése törvénybe ütközése miatt megállapítható-e a XXIV. cikk sérelme. Ennek megállapításához figyelembe vette a magasabb szintű jogszabályba ütközés esetén alkalmazott gyakorlatát.
- [21] A jogforrási rendszer alapvető intézményeit az Alaptörvény szabályozza, meghatározza a jogalkotó szerveket, az általuk kibocsátható jogszabályokat, illetve azok hierarchiáját. A T cikk (2) bekezdése felsorolja a jogszabályokat, míg a jogszabályoknak a jogforrási hierarchiában elfoglalt helyét az Alaptörvény különböző részeken [15. cikk (4) bekezdés, 18. cikk (3) bekezdés, 23. cikk (4) bekezdés, 32. cikk (3) bekezdés, 41. cikk (5) bekezdés] rögzíti. Mindemellett a T cikk (3) bekezdése minden jogszabály vonatkozásában előírja, hogy azok nem lehetnek ellentétesek az Alaptörvénnyel.
- [22] Egy jogszabály formai, illetve tartalmi szempontból is lehet hibás, előbbihez tartoznak az elfogadás hibái (pl. egyes eljárási szabályok megsértése, felhatalmazottság hiánya), utóbbihoz a jogforrási hierarchia sérelme. E hibák jellemzően az adott jogszabály érvénytelenségének jogkövetkezményét vonják maguk után. Az érvénytelen jogszabályi rendelkezéseket az Alkotmánybíróság megsemmisíti, azokban az esetekben, amikor érvényesen létre sem jött a jogszabály (elfogadási eljárás egyes súlyos hibái), visszamenőleges hatállyal.
- [23] Mivel az Alaptörvény több rendelkezése is érinti a jogforrási hierarchiát, illetve az része a jogállamiság absztrakt elvének is, ezért az indítványhoz kötöttség elve miatt ezen alaptörvényi szabályok bármelyikébe ütközés is kellő megalapozottságot jelent a megsemmisítés mint jogkövetkezmény alkalmazására. Az Alkotmánybíróság már többször is semmisített meg olyan jogszabályi rendelkezéseket, melyek ellentétben álltak magasabb szintű jogszabállyal, részben a B cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonság követelményének, részben pedig a fenti rendelkezések valamelyikének, illetve a T cikk (3) bekezdésének felhívásával is.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „a jogállamiság alkotmányos alapját jelentő jogbiztonság elvének egyik garanciája a jogforrási hierarchia érvényesülése. A jogforrási hierarchia azt jelenti, hogy az alacsonyabb szintű jogszabály tartalma nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabály rendelkezéseivel” [3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [42], 3152/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [14], 3019/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az Alaptörvény juttatja kifejezésre a hierarchikus rendet, a jogszabályok egymáshoz és az Alaptörvényhez való viszonyát. Az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése biztosítja, hogy Országgyűlés által megalkotott törvény tartalmát a Kormány rendeleti formát öltő döntése ne ronthassa le. A jogszabályoknak a jogforrási hierarchiában elfoglalt helyét az Alaptörvény rögzíti, a magasabb szintű jogszabállyal ellentétes szabályozás ezért egyúttal az Alaptörvény T cikk (3) bekezdésének a sérelmét is jelenti, amely szerint jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel [21/2017. (IX. 11.) AB határozat, Indokolás [22], 3019/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [26], 15/2018. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [27]].
- [25] A 36/2015. (XII. 16.) AB határozat a fentiekhez képest egy újabb megoldással élt, amikor megállapította, hogy a magasabb szintű jogszabályba ütközés egyben az Alaptörvény 38. cikkének, a nemzeti vagyon átruházására vonatkozó szabályok törvényi szintű rögzítésének kötelezettségét előíró (3) bekezdésébe is ütközik és ezért alaptörvény-ellenes (Indokolás [73]–[75]).
- [26] Mindezekon túl, az alkotmányjogi panaszokkal szemben támasztott azon követelmény, hogy azokban csak alapvető jogra, vagy Alaptörvényben biztosított jogra lehet hivatkozni, más alaptörvényi rendelkezésekre (Alapvetés, Az Állam rész rendelkezései) nem, kizárja a – kizárólag a – fenti rendelkezéseken keresztül való megsemmisítést [9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [46]], alapvető jog sérelmére való hivatkozás azonban jogforrási hierarchiába ütközés esetén is megalapozhatja azt [28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [34], 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [27] A jelen ügyben ezt a gyakorlatát fenntartva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó bíró által hivatkozott Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a hatóságok indokolási kötelezettségét törvényben meghatározottak szerint biztosítja, a fentiekben pedig már megállapította a Korm. R. támadott rendelkezésének az Alaptörvényben kifejezetten előírt törvénybe ütközését.

A Korm. R. 9. § (4) bekezdése tehát a XXIV. cikkben megkövetelt törvény megsértésén keresztül magával a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal is ellentétes, így az Alkotmánybíróság a támadott szabályozást megsemmisítette.

- [28] Az Alkotmánybíróság a támadott szabályozás megsemmisítésére tekintettel nem vizsgálta annak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseibe ütközését.
- [29] 3. A jogkövetkezmény alkalmazása tekintetében az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Önmagában a jogforrási hierarchiába ütközés miatti megsemmisítés nem jelenti azt, hogy megismerhetővé kell tenni a döntés alapjául szolgáló minősített adatokat, ez nem következik az Ákr. 81. § (1) bekezdéséből sem, a minősített adatok védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) pedig kifejezetten kizárja (5. §, 11. §) az arra nem jogosultak számára ezen adatok megismerését. Mindemellett a Korm. R. megsemmisített 9. § (4) bekezdése utaló rendelkezéssel megjelöli az (1) bekezdés *c*) és *d*) pontjában foglaltakat az elutasítás, illetve az engedély visszavonásának indokaként, így az okok kikövetkeztethetők. Annak sincsen akadálya, hogy a hatóság a határozat felülvizsgálata iránt indult perben a minősítés sérelme nélkül pontosítsa az elutasítás indokát, ahogyan azt tette a jelen esetben is. Végezetül pedig a határozatot felülvizsgáló bírót – ha törvény másként nem rendelkezik – nemzetbiztonsági ellenőrzés, személyi biztonsági tanúsítvány, valamint titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül megilleti az ügyelosztási rend szerint kiosztott ügyek elbírálásához szükséges rendelkezési jogosultságok gyakorlása [Mavtv. 13. § (5) bekezdés], vagyis megismerheti az elutasítás indokait, ezáltal pedig gyakorolni tudja felülvizsgálati jogkörét.
- [30] Mindezeket együttesen figyelembe véve az Alkotmánybíróság a Korm. R. 9. § (4) bekezdésének megsemmisítése mellett kimondta, hogy a megsemmisített rendelkezés a folyamatban lévő más ügyekben nem alkalmazható.

V.

- [31] A határozat közzététele a Magyar Közlönyben az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondatán alapul.

Budapest, 2019. február 26.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/102/2019.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2019. évi 38. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3055/2019. (III. 25.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Balsai István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.830/2017/16. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Soós Judit ügyvéd, Soós Ügyvédi Iroda, 1067 Budapest, Teréz krt. 37., II/18.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Bfv.I.830/2017/16. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] A Veszprémi Törvényszék 2016. június 1-jén kelt 12.B.1018/2014/36. számú ítéletével az indítványozó bűnösségét megállapította társtettesként elkövetett jogtalan elsajátítás vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 325. § (1) bekezdés]. Az indítványozót az elkövetett bűncselekmény miatt két évre próbára bocsátotta.
- [3] A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2017. február 15-én jogerőre emelkedett Bf.79/2016/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozót tíz hónapi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre, valamint 49 millió Ft vagyonekobzásra ítélte. A bíróság a szabadságvesztés büntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.
- [4] A Kúria 2017. november 28-án kelt Bfv.I.830/2017/16. számú végzésével a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozó 2018. június 12-én az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a Kúria Bfv.I.830/2017/16. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a Kúria támadott döntése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (1) bekezdésében szereplő jogait, illetve az Alaptörvény 28. cikkét sérti.
- [6] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát sértette az, hogy a nyomozás felügyeletét ellátó ügyész, illetve a vádiratot előterjesztő másik ügyész – állítása szerint – a sértettként szereplő gazdasági társaság egyik vezető tisztségviselőjének, illetve munkavállalójának a hozzátartozója volt, továbbá a vádiratot előterjesztő ügyész a büntetőeljárás időtartama alatt ezen gazdasági társaság versenyzőjeként vett részt sportversenyeken. Az erre vonatkozó információ az indítványozó állítása szerint csak a büntetőeljárás jogerős befejezése után jutott a tudomására, ezért azt csak a felülvizsgálati kérelmében tudta kifogásolni.

- [7] Az indítványozó szerint abszolút hatályon kívül helyezési okot, a vád törvényességének a hiányát alapozza meg olyan ügyész részvétele a büntetőeljárásban, akivel szemben kizárási ok áll fenn. Az indítvány szerint a felülvizsgálat során tartott nyilvános ülésen mindkét ügyész neve és a hozzátartozói viszony megjelölése is elhangzott, de sem a bíróság, sem az eljáró ügyész részéről a kizárási kifogást tisztázó további kérdés nem merült fel. Az indítványozó szerint ezt a körülményt figyelmen kívül hagyó eljárás nem lehet pártatlan és tisztességes.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmének tartja azt, hogy a vele szemben alkalmazott vagyonek Kobzást a Kúria érdemben nem vizsgálta. A támadott végzésben foglaltak szerint ugyanis a felülvizsgálati eljárásban a vagyonek Kobzás nem támadható. A régi Be. 416. § (4) bekezdés c) pontja szerint kizárt a felülvizsgálat, ha a törvénysértés különleges eljárás (a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény, a továbbiakban: régi Be. XXIX. Fejezet I–II. Cím) lefolytatásával orvosolható. A régi Be. 570. § (1) bekezdés a) pontja szerint különleges eljárásnak van helye, ha a bíróság jogerős ügdyöntő határozatában a vagyonek Kobzásról nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. A Kúria ezért kizártnak tartotta a vagyonek Kobzásra vonatkozó rendelkezés érdemi felülvizsgálatát (támadott végzés 10. oldal 5–8. bekezdés).
- [9] Az indítványozó szerint jogorvoslathoz való joga azért sérült, mert a megjelölt különleges eljárást a terhelt és a védő nem kezdeményezheti, csupán indítványt tehet az arra jogosultnak, az ügyésznek. A jogorvoslathoz való alapjog álláspontja szerint a jogorvoslat közvetlen érvényesíthetőségét biztosítja, de jelen esetben ez azért nem valósul meg, mert egy „szűrő” – az ügyész – közbeiktatódik.
- [10] Az indítványozó előadta, hogy a Kúria eljáró tanácsának a döntése a Kúria egy másik tanácsának azonos tárgyú gyakorlatával ellentétes álláspontot képviselt. Ezt a megállapítást az általa idézett Bfv.III.1.216/2016/7. számú határozatból vett okfejtéssel támasztotta alá. Az indítványozó véleménye szerint a tisztességes eljárás követelménye sérült az azonos tárgyban született eltérő, kifejezetten ellentétes döntések folytán, mert ennek a követelménynek biztosítania kell, hogy az általa előadottakat ugyanolyan eljárásban bírálják el, mint másokét. Ez a körülmény állítása szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogát is sértette.

II.

- [11] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [12] 2. A régi Be.-nek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„31. § (1) A büntetőügyben ügyészként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint bíró járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bíró hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, feljelentő vagy mint képviselőjük vesz, vagy vett részt, illetőleg ezek hozzátartozója, [...]

d) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

[...]

32. § (1) Az ügyész a vele szemben felmerült kizárási okot köteles az ügyészség vezetőjének haladéktalanul bejelenteni. A kizárási ok bejelentésétől kezdve az ügyész az ügyben nem járhat el.”

„373. § (1) A másodfokú bíróság

I. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti,

[...]

c) ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el,

II. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

[...]

b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt, [...]

„416. § (1) Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha

[...]

c) a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II–IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor, [...]

(4) Nincs helye felülvizsgálatnak

[...]

c) ha a törvénysértés különleges eljárás (XXIX. Fejezet I-II. Cím) lefolytatásával orvosolható, [...]

„570. § (1) Ha

a) a bíróság jogerős ügydöntő határozatában az elkobzásról, a vagyoneklobzásról vagy az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételéről nem vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett, illetve

b) a vagyon-visszaszerzési eljárás eredményeként az elkobzást vagy a vagyoneklobzást nem azzal a személlyel szemben kell a (régi) Btk. 74. § (2) vagy (3) bekezdése alapján elrendelni, akivel szemben az elkobzást vagy a vagyoneklobzást elrendelték, erről a bíróság az ügyész indítványára, illetve hivatalból utólag határoz. [...]

III.

- [13] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tett-e.
- [14] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria támadott végzését az indítványozó és jogi képviselője egyaránt 2018. január 16-án vette át. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó jogi képviselője útján 2018. március 17-én adta postára. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt határidőben benyújtották.
- [15] 2. Az alkotmányjogi panasz részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek, mert megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, 28. cikk]; a támadott bírósági határozatot (Kúria Bfv.I.830/2017/16. számú végzése); továbbá kifejezett kérelmet tartalmazott a bírósági határozat alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy Abtv. 27. § a) pontja alapján az indítványozó a panasz benyújtására jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel az alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, valamint az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt, a jogorvoslatok kimerítésére vonatkozó kötelezettségének eleget tett [legutóbb pl. 3314/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [16] Az alkotmányjogi panasz azonban nem tett eleget a következő követelményeknek:
– Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, tehát a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi ren-

delkezés között nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ennek következtében a panasznak ez az eleme érdemben nem vizsgálható {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.

– Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése tekintetében alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítványi elem nem alkalmas érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}.

- [17] 3. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [18] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint érdemi vizsgálatot igényel, hogy a támadott bírósági határozat az indítványozó jogorvoslathoz való jogát alaptörvény-ellenes módon korlátozta-e, illetve a vélt ügyészi elfogultság a tisztességes eljáráshoz való jogát sértette-e.
- [20] Mindezek alapján az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság elé.

IV.

- [21] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [22] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a támadott kúriai végzés az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát alaptörvény-ellenesen korlátozta-e.
- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmének tekintette azt, hogy a Kúria a jogerős ítélet vagyonekobbzási rendelkezését érdemben nem vizsgálta arra hivatkozással, hogy annak elbírálása a vagyonekobbzásra irányuló különleges eljárásra tartozik.
- [24] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből nem vezethető le a felülvizsgálat lehetőségének kötelező biztosítására vonatkozó jogalkotói kötelezettség. A jogalkotót széles mérlegelési jog illeti meg abban a tekintetben, hogy milyen esetben biztosít lehetőséget a felülvizsgálati eljárásra, illetve milyen módon határozza meg annak tartalmát, korlátait. Ennek megfelelően a felülvizsgálat intézménye hatályos jogunkban a jogerős döntés ellen – eleve korlátozott körben – igénybe vehető rendkívüli jogorvoslat. {Legutóbb pl. 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [27], 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [22], eredetileg: 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 38.; 42/2004. (XI. 9.) AB határozat, ABH 2004, 551, 571.}
- [25] A jogalkotó a régi Be. felülvizsgálati rendszerét úgy alakította ki, hogy – a régi Be. 416. § (4) bekezdés c) pontja szerint – kizárt a felülvizsgálat, ha a törvénysértés különleges eljárás (rég. Be. XXIX. Fejezet I–II. Cím) lefolytatásával orvosolható. A régi Be. 570. § (1) bekezdés a) pontja szerint különleges eljárásnak van helye, ha a bíróság jogerős ügydöntő határozatában a vagyonekobbzásról nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.
- [26] A Kúria ezeknek a törvényi rendelkezéseknek az értelmezését az EBH2017.B.23. számú elvi bírósági határozatában rögzítette. Eszerint „[n]incs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés különleges eljárás keretében orvosolható. A bíróság különleges eljárásban határoz a vagyonekobbzásról, ha ügydöntő határozatában arról nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Miután a törvény nem tesz különbséget az egyes különleges eljárások között, az idézett tilalom valamennyi, a XXIX. Fejezet I–II. Címében szabályozott különleges eljárásra vonatkozik [1998. évi XIX. törvény 416. § (4) bek. c) pont, XXIX. Fejezetének I–II. Címe, 570. § (1) bek. a) pont].”
- [27] Az elvi bírósági határozat nemcsak a Kúria azon ítélkező tanácsára kötelező, amelynek döntését elvi bírósági határozatba foglalták, hanem más ítélkező tanácsra is. A bíróságok szervezetéről és ítélkezéséről szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja szerint egy ítélkező tanács csak úgy térhet el

az elvi bírósági határozatban foglalt állásponttól, ha a Kúria a vitatott jogkérdésben jogegységi eljárást folytat le. Ennek hiányában – mint jelen esetben – az ítélező tanácsnak az elvi bírósági határozatban foglaltakat kell érvényesítenie.

- [28] A Kúria támadott végzésében az EBH2017.B.23. számú elvi bírósági határozatban elfogadott álláspontot követve, amelynek alapján megállapította, hogy az indítványozó számára a jogorvoslati lehetőség fennáll, de azt nem a felülvizsgálat indítványozásával, hanem a különleges eljárás kezdeményezésével gyakorolhatja.
- [29] Az indítványozó azonban alkotmányjogi panaszában nemcsak azt sérelmezte, hogy a felülvizsgálati eljárás során érdemben nem vizsgálták a vagyonekobbzással kapcsolatos kérelmét, hanem azt is kétségbe vonta, hogy a vagyonekobbzási rendelkezés felülvizsgálatát az erre irányuló különleges eljárásban saját elhatározásából, közvetlenül kezdeményezhetné, mivel a törvényi rendelkezés szerint az ilyen eljárás csak ügyészi indítványra vagy hivatalból indítható. Az indítványozó szerint a jogorvoslathoz való jogát korlátozta a bíróság azon rendelkezése, hogy a kérelem elbírálását egy különleges eljárásra utalta, mivel annak megindítását nem volt jogosult kezdeményezni.
- [30] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban rögzítette, hogy a jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el {513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734.; megerősítette: 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [30]}. A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}. Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {23/1998. (VI. 9.) AB határozat ABH 1998, 182, 186., megerősítette: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15] és 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [31] A jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesítése azonban nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a bíróságokat is kötelezi. Az Alaptörvény 28. cikke a bírósági jogalkalmazással kapcsolatban tartalmazza, hogy annak során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nemcsak jog, hanem kifejezett kötelesség: amennyiben a bíró a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni {3146/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [25]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [32] A Kúria a régi Be. 570. § (1) bekezdésében rögzített törvényi rendelkezést – az EBH2017.B.23. számú döntésében – úgy értelmezte, hogy „[a]mennyiben a terhelt, illetve védője a vagyonekobbzás törvénysértő rendelkezéseit kifogásoló indítványt terjeszt elő, az ügyésznek, illetve a bíróságnak a (rég) Be. 6. § (1) bekezdésére figyelemmel azt érdemben meg kell vizsgálnia, és amennyiben a különleges eljárás feltételei fennállnak, az ügyésznek kötelessége az ilyen eljárás kezdeményezése, a bíróságnak pedig kötelessége hivatalból – azaz ügyészi indítvány hiányában is – lefolytatni az eljárást. Emellett az 570. § (1) bekezdésére, illetve az abban felhívott 569. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság határozata ellen ugyan fellebbezésnek nincs helye, azonban az ügyész és az, akire nézve a határozat rendelkezést tartalmaz, a végzés kézbesítésétől számított nyolc nap alatt tárgyalás tartását kérheti. A tárgyaláson pedig az 570. § (2) bekezdése alapján a (rég) Be. XXVII. fejezetének rendelkezései – értelemszerűen – az irányadók. Mindezekből következően a (rég) Be. 570. §-a szerinti különleges eljárás alkalmas az esetleges törvénysértés orvoslására, így felülvizsgálatnak ez okból nincs helye” (Indokolás [13]–[15]).
- [33] A Kúria a támadott végzésében – a hivatkozott EBH-ban rögzített indokokon túlmenően – rámutatott arra is, hogy a régi Be. 43. § (2) bekezdés d) pontja a terhelt alapvető jogává teszi, hogy az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen. Amennyiben a terhelt vagy védője a vagyonekobbzás törvénysértő rendelkezéseit kifogásoló indítványt terjeszt elő, akkor az – a régi Be. 6. § (1) bekezdésére tekintettel – kötelezett séget teremt a jogorvoslati eljárás megindítására (támadott végzés 11. oldal 2–5. bekezdés).
- [34] A Kúria értelmezése szerint tehát jelen ügyben a vagyonekobbzási rendelkezés felülvizsgálatát a régi Be. 570. § (1) bekezdésében rögzített különleges eljárásban kellett volna kezdeményezni, amelynek megindítása kötelező akkor is, ha azt a terhelt vagy a védője kezdeményezi.
- [35] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 2018. július 1-jén történő hatálybalépése következtében ennek a kérdésnek az elbírálása már nem a régi Be.

570. § (1) bekezdése szerinti különleges eljárásra, hanem a hatályos Be. XCIV. Fejezetében szabályozott egyszerűsített felülvizsgálati eljárásra tartozik.

- [36] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján azt rögzítette, hogy a Kúria a jogszabályi rendelkezés értelmezése során feltárta azt a jogi összefüggést, amelynek mentén az indítványozó igénybe vehette a megfelelő jogorvoslati fórumot. A Kúria döntése ezáltal összhangban áll az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog elveivel, hiszen tájékoztatta az indítványozót a megfelelő és hatékony jogorvoslati útról, amely a Kúria végzésének közzétevése idején hatályos régi Be. szabályai alapján alkalmas volt a törvénysértő vagy onkolozási rendelkezés felülvizsgálatára, és amelyet a terhelt és a védő a saját elhatározásából, közvetlenül igénybe vehetett. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint mindezen indokok alapján a Kúria támadott határozata nem korlátozta alaptörvény-ellenesen az indítványozó jogorvoslathoz való jogát.
- [37] 2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a Kúria támadott végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban áll-e.
- [38] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát sértette az, hogy az ellene folytatott büntetőeljárásban a nyomozás felügyeletét olyan ügyész látta el, aki a sértettel fennálló viszonya miatt elfogultnak tekinthető, illetve olyan ügyész emelt vádat, aki a sértett vezető tisztségviselőjének a hozzátartozója. Az indítványozó a kizárási kifogást a felülvizsgálat során terjesztette elő, mert állítása szerint csak a másodfokú határozat jogerőre emelkedése után szerzett róla tudomást. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy amikor a felülvizsgálat során tartott nyilvános ülésről készült jegyzőkönyvben közölte a konkrét nevet és a hozzátartozói minőségre vonatkozó állítását „tisztázó kérdés sem az ügyész, sem a bíróság részéről nem merült fel.”
- [39] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette az ügyészi elfogultság alkotmányos megítélésére vonatkozóan a korábbi határozataiban kialakított elveket. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a pártatlanságot nem az ügyésszel, hanem az eljáró bírósággal szembeni követelményként fogalmazza meg. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a pártatlanság érvényesítésének a célja, hogy az ítélező bíró az ügyben résztvevő felekkel szembeni elfogultságtól vagy előítéletektől mentesen bírálja el az ügyet és hozza meg döntését. A konkrét ügyben a bírónak nemcsak tárgyilagosan szükséges ítéleznie, de a pártatlan ítélezés látszatának megőrzése is feladata [25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [26], a továbbiakban: Abh.].
- [40] Az ügyésszel szemben szintén magas szintű jogi és erkölcsi követelmények érvényesülnek, amelyeket nemzetközi dokumentumok is megfogalmaznak. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságához rendelt ügyészi tanácsadó testület (a továbbiakban: CCPE) 2014. december 17-én kiadott 9. számú véleményében rögzítette a „Római Charta” elnevezésű elvrendszert. A Charta szerint az ügyészeknek be kell tartaniuk a legmagasabb etikai és szakmai normákat, továbbá mindig pártatlanul és tárgyilagosan kell viselkedniük. Tartózkodniuk kell a pártatlanság elvével összeegyeztethetetlen politikai tevékenységektől, és nem járhatnak el olyan ügyekben, ahol személyes érdekeik vagy az ügyben érintettekkel való kapcsolataik akadályozhatják teljes pártatlanságuk megvalósulását [CCPE Opinion No. 9. (2014) VI. pont]. Az ügyészi szervezet hierarchikus jellegű, melyben a hierarchia különböző szintjei közötti viszonyt világos, egyértelmű, kiegyensúlyozott szabályoknak kell rendezniük. Az ügyek képviseletére vonatkozó kijelöléseknek a pártatlanság követelményeihez igazodniuk kell [CCPE Opinion No. 9. (2014) XIV. pont].
- [41] Mindezek az elvek az Alkotmánybíróság gyakorlatában is jelen vannak és a büntetőeljárás szabályokban is érvényesülnek. Az Alaptörvény az ügyész tekintetében a pártatlanságot kifejezetten és szövegszerűen nem tartalmazza, és a 29. cikk a legfőbb ügyész és az ügyészség egésze tekintetében csak a függetlenséget és a közvád gyakorlásának a monopóliumát rögzíti. Az ügyészi függetlenség és pártatlanság az ügyésznek az igazságszolgáltatásban történő közreműködése során betöltött szerepe fényében értelmezhető. Az ügyész – a funkciómegosztás elve alapján – ugyanis nem a végső döntést mondja ki, hanem feladata a törvényes vád biztosítása és az arról történő rendelkezés, vagyis a vádmonopólium gyakorlása. Ezt a feladatát alkotmányos elvárások mellett kell ellátnia. Az ügyész a közérdek képviselete során a szakmai felelősség szabályai szerint köteles eljárni. {Legutóbb pl.: 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [35]; 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 519 stb.} Az ügyész szakmai felelősségének a szabályai körébe tartozik a kötelező objektivitás, ami megnyilvánul például abban, hogy köteles a terheltet mentő, a büntetőjogi felelősséget enyhítő körülményeket figyelembe venni [rég. Be. 28. § (1) bekezdés], perbeszédében indítványt tehet a vádlott felmentésére [rég. Be.

315. § (3) bekezdés], és fellebbezési joggal rendelkezik a vádlott javára is [régí Be. 324. § (1) bekezdés *b*) pont és (2) bekezdés] [15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [60]].
- [42] A régi (és a hatályos) Be. az ügyész tekintetében kizárási szabályokat is rögzít. Eszerint a büntető ügyben ügyészként nem járhat el, aki az ügyben mint bíró járt el vagy az eljárásban résztvevő más személy, illetőleg ezek képviselője, vagy hozzátartozója; továbbá, aki az ügyben tanúként, szakértőként vagy szaktanácsadóként járt el, és az sem, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható [régí Be. 31. § (1) bekezdés] [3072/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [53]–[55]].
- [43] Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az ügyészi elfogultság kihatással lehet a büntetőeljárás tisztességességére. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványozó által állított ügyészi elfogultság jelen ügyben sértette-e a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét.
- [44] 2.2. A büntetőeljárásnak az ügyészi elfogultság kiküszöbölésére irányuló szabályai elősegítik az eljárás tárgyilagos lefolytatását, az objektív bírói döntés meghozatalát. A tisztességes eljárás azonban alkotmányos szempontból komplex követelmény, amelynek megvalósulását az Alkotmánybíróság nem csupán egy-egy rendelkezés megsértésének, hanem az eljárás egészének a szempontjából, vagyis több nézőpontból vizsgálja.
- [45] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes lehet [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266., eredetileg: 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91]. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata az eljárás törvényességi szempontú vizsgálata, így pl. a nyomozás ügyészi felügyelete törvényességének, illetve a törvényes vád feltételei fennállásának a megítélése, mert ezt az eljáró bíróságoknak kell elvégeznie. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás részleteinek megvizsgálásával kizárólag azt mérlegeli, hogy bármely törvénytértés olyan szintű jogsérelmet okozott-e, amely a büntetőeljárás kereteit képező alapjogok érvényesülését akadályozza. Ennek megítéléséhez azonban minden esetben tartalmi vizsgálat szükséges, amelynek során az Alkotmánybíróság elemzi az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és a bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – a mérlegelés eredményeként – mindezekből következtetéseket von le az adott esetben vizsgált alapjogsérelemre nézve [20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [17], 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is ezt a gyakorlatát követte és ezért megkereste az elsőfokú bíróságot a büntető ügy teljes nyomozati és bírósági iratanyagának rendelkezésére bocsátása érdekében. Az iratok alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványozó ügyében folytatott eljárás megfelelt-e a tisztességes eljáráshoz való jogban összpontosuló alkotmányos elvárásnak.
- [46] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az első és a másodfokú bírósági eljárás során az ügyészségre vonatkozó elfogultsági kifogást az iratokban (jegyzőkönyvekben) nem rögzítettek. A nyomozás felügyeletét ellátó és a vádiratot benyújtó ügyészre vonatkozó elfogultsági kifogás az ügyben az indítványozó védője által a Kúriához benyújtott, 2017. június 20-án kelt felülvizsgálati indítvány 8. oldalán szerepel először (az indítvány V/b. pontjának második francia bekezdése). A Kúria 2017. november 28-án tartott nyilvános üléséről készült jegyzőkönyvben az I. rendű terhelt védője a nyomozás felügyeletét ellátó ügyészt megnevezve állította, hogy annak férje a sértett gazdasági társaságnak a vezető tisztségviselője (hivatkozott jegyzőkönyv 4. oldal 3. bekezdés).
- [47] A Kúria támadott végzésének indokolásában azt rögzítette, hogy a nyomozás felügyeletét ellátó, valamint a megyei főügyész elfogultságára hivatkozással az indítványozó a büntetőeljárás alatt a kizárás iránti kérelmet nem terjesztett elő és a rendelkezésre álló iratok alapján a kizárásnak sem objektív, sem szubjektív okokra visszavezethető indokoltsága nem volt megállapítható. A sértettel való hozzátartozói viszony kapcsán konkrét adat az ügyben nem merült fel, a sértett által szervezett sportrendezvényen való részvétel pedig önmagában az elfogultság megállapítására nem adott alapot. A Kúria álláspontja szerint ezért az ítélet hatályon kívül helyezés és új eljárás elrendelését megalapozó eljárási szabálysértés nem állapítható meg (támadott végzés 6. oldal 7. bekezdéstől 8. oldal 5. bekezdésig).
- [48] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az indítványozó a nyomozás felügyeletét ellátó és a vádiratot benyújtó ügyész elfogultságának állításával azt kívánta alátámasztani, hogy az eljáró bíróságok az ügyben nem tudtak megfelelő érdemi döntést hozni, mert az ügyészség egyoldalúan befolyásolta a bizonyítást és az eljárás

- tisztességességét, így olyan cselekményben állapították meg a bűnösségét, amelyet nem követett el, illetve a büntetés kiszabása során hátrányt szenvedett.
- [49] Az Alkotmánybíróság ebből a szempontból vizsgálta az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárás egészét.
- [50] Az iratokból megállapítható, hogy az indítványozó bűnössége vonatkozásában a nyomozás során kialakított és a vádiratban képviselt ügyészi álláspont az volt, hogy a terheltek nemcsak jogtalan elsajátítást, hanem ennél lényegesen súlyosabban minősülő bűncselekményt, a pénzmosás büntettét is elkövették. Ezt az ügyészi álláspontot azonban már az elsőfokú bírósági eljárásban sem sikerült érvényesíteni és az elsőfokú ítélet kizárólag a jogtalan elsajátítás vétségét állapította meg.
- [51] A kiszabott büntetés tekintetében megállapítható, hogy a vádiratban az ügyészség végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását indítványozta, az elsőfokú bíróság azonban egy lényegesen enyhébb jogkövetkezményekkel járó intézkedést, a próbára bocsátást alkalmazta. A másodfokú bíróság az indítványozó büntetését súlyosította és szabadságvesztést szabott ki vele szemben, de annak végrehajtását próbaidőre felfüggesztette.
- [52] Az elsőfokú bíróság az ügyészség által a vádiratban indítványozott pénzmellékbüntetés kiszabását sem tartotta indokoltnak. A másodfokú bíróság a vagyoneklobzást, amely az elkobzott összeg nagysága folytán jelen ügyben jelentős súlyú intézkedésnek számít, szintén nem az ügyészség indítványa folytán, hanem a törvény kötelező rendelkezése alapján rendelte el, ahogyan ez utóbbi körülményt az ítéletének indokolásában rögzítette is (támadott ítélet 13. oldal 3. bekezdés).
- [53] Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálat során tartott nyilvános ülési jegyzőkönyvében rögzített elfogultsági kifogással kapcsolatos eljárásnak az alkotmányosságát is vizsgálta. Az indítványozó állítása szerint a tisztességes eljáráshoz való jogát sértette az, hogy a kifogás elhangzása után semmilyen további kérdés nem hangzott el sem a bíróság, sem az ügyész részéről.
- [54] A Kúria támadott határozatának indokolásában rögzítette, hogy mind a bíró, mind pedig az ügyész kizárására irányuló bejelentést alapos és konkrét okkal kell alátámasztani (támadott végzés 7. oldal 1. bekezdés). A Kúria hivatkozott továbbá az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozatára, amely szerint a bíróval szemben az eljárási törvény a relatív, vagyis az elfogultságra alapított kizárási ok érvényesíthetőségét további, szigorú korlátok között engedélyezi. E korlátok értelmében a relatív kizárási okot a tárgyalás megkezdését követően kizárólag abban az esetben lehet érvényesíteni, ha az indítványozó egyúttal bizonyítja, hogy a bejelentés alapjául szolgáló okról a tárgyalás megkezdését követően szerzett tudomást és az érvényesítésben késedelem nem terheli, vagyis az elfogultság tudomására jutott okát nyomban bejelenti [rég. Be. 23. § (3) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság határozata a bírói elfogultságnak az eljárás egy későbbi szakaszában történő vizsgálatát nem egyszerű bejelentéstől, hanem a tudomásszerzés bizonyításától teszi függővé.
- [55] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint annak következtében, hogy a bírói pártatlanság, illetve az ügyészi elfogultlanság és objektivitás egyaránt magas szintű elvárást tartalmaz, az ügyésszel szembeni elfogultsági kifogással kapcsolatban az indítványozónak szintén egyértelműen bizonyítania kell, hogy az eljárásnak csak egy későbbi szakaszában szerzett tudomást a kizárási okokról. Tekintettel arra, hogy az indítványozó ezt elmulasztotta, így az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – az ügy összes körülményének mérlegelése és a Kúria támadott végzésében foglalt indoklás figyelembevételére alapján – nem állapítható meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás sérelme.
- [56] 3. Az Alkotmánybíróság összefoglalóan rögzítette, hogy az indítványozó által kifejtett indokok – sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelme, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog korlátozása tekintetében – nem támasztják alá az alapul szolgáló büntető ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenességet, ezért az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István alkotmánybíró különvéleménye

- [57] Egyetértek a többségi határozat indokolásának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatban tett megállapításaival (IV.1., Indokolás [22]–[36]), azonban a XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozó résszel (IV.2., Indokolás [37]–[55]) kapcsolatban felmerült aggályaim miatt a döntés rendelkező részét sem tudom támogatni.
- [58] Osztom a többségi határozat azon megállapítását, amely szerint „egyértelműen megállapítható, hogy az ügyészi elfogultság kihatással lehet a büntetőeljárás tisztességességére”.
- [59] A támadott végzés által is felhívott – és ezáltal az ügyészi pártatlanság kérdésében a Kúria által is relevánsnak tekintett – Abh. az elfogultsági indítványok tekintetében leszögezte, hogy „[a] pártatlanság érvényesíthetőségének igénye a bűnügyekben fokozottabban jelentkezik, hiszen a jogerős elítélés az ártatlanság vélelmének megdöntését jelenti, a büntetőjog megtorló jellegű szankciórendszere pedig súlyosan korlátozza az elítélt alapjogait. Az Alkotmánybíróság, éppen az elfogultságra okot adó körülmény leplezéséhez fűződő érdekek miatt nem tartja életszerűtlennek, hogy egy ilyen ok csak a jogerős elítélést követően jut a terhelt tudomására. Összeegyeztethetetlen ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó pártatlan bírósági eljáráshoz való joggal, ha a pártatlanság egyes okainak a felülvizsgálat során történő érvényesíthetőségéből a Kúria gyakorlata kizárja az alapos okból és időben előterjesztett elfogultsági hivatkozást, vagyis megtagadja az ilyen okra alapított felülvizsgálati indítvány érdemi vizsgálatát” (Indokolás [48]).
- [60] Noha az elfogultsági kifogás konkrét és alapos ok megjelölésével vezethet eredményre, álláspontom szerint e feltételek értelmezése sem szűkíthető odáig a bírói jogalkalmazás során, hogy a pártatlan eljárás garanciája kiüresedjen.
- [61] A konkrét ügyben rendelkezésre álló iratok alapján aggályosnak tartom, hogy a Kúria a tárgyaláson meg sem kísérelte az indítványozó által előterjesztett kifogás tisztázását, holott az indítványozó – a terhelti pozícióhoz mérten – adatokat is szolgáltatott a vélt kizárási okokra vonatkozóan.
- [62] A terhelt felülvizsgálati indítványban nem nevesítve ugyan, de egyértelműen azonosíthatóan elfogultnak jelölte meg a nyomozás felügyeletét ellátó, illetve a vádiratot előterjesztő ügyész és utalt a sértett gazdasági társasággal kapcsolatban általa vélelmezett elfogultság okára. Mindezt a Kúria által tartott nyilvános tárgyaláson az ülés jegyzőkönyve szerint az indítványozó védője pontosította.
- [63] Figyelemmel arra is, hogy az elfogultságot megalapozó körülmény titokban tartásához az érintetteknek érdeke fűződik (lásd: Abh., Indokolás [38]), továbbá az elfogultsági okról való későbbi tudomásszerzésre vonatkozóan a terhelt aligha tud egyértelmű bizonyítékot szolgáltatni, nézetem szerint pusztán e körülmény nem lehet gátja a kifogás érdemi elbírálásának.
- [64] A jelen ügyben a kifogást előterjesztő indítványozó nem lehetett abban a helyzetben, hogy konkrét személyek elfogultságát esetlegesen megalapozó tényeket (vezető beosztású ügyészek hozzátartozói viszonyait, a sértetti gazdasági társaságnál betöltött munkaviszonyokat) teljes mélységében feltárja, hiszen ezekkel az adatokkal értelemszerűen az érintettek rendelkeznek.

- [65] Álláspontom szerint az eset körülményeit mérlegelve a Kúria akkor teljesítette volna az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó kötelezettségét, ha az ügyészek elfogultságára vonatkozó indítványt érdemi vizsgálat alá veti, ellenkező esetben az elfogultsági indítvány előterjesztésének lehetősége formálissá válik.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/994/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3056/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Tatai Járásbíróság 10.P.20.288/2017/4. számú végzése, valamint a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pkf.50.036/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó (dr. Altrichterné Albert Katalin) 2018. július 12-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2018. október 1-jén benyújtott indítvány-kiegészítésében kérte a Tatai Járásbíróság 10.P.20.288/2017/4. számú végzése, valamint a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pkf.50.036/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 2. Az indítványozó felperesként vett részt egy perben, melynek tárgya házassági közös vagyon megosztása volt; e perben a jogerős ítélettel szemben terjesztett elő perújítási kérelmet, amelyet a Tatai Járásbíróság első fokon a megengedhetőség körében elutasított, majd e végzést a Tatabányai Törvényszék másodfokon helyben hagyta.
- [3] 3. Az alapper alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes-indítványozó férje elhunyt; ezt követően a közjegyző hagyatéki tárgyalást tartott, amelynek során a hagyatékot részben a törvényes öröklés rendje, részben az osztályos egyezség alapján az örökösöknek átadta. A felperes ezt követően keresetet terjesztett elő az elhunyttal közös három gyermekével szemben házassági közös vagyon megosztása iránt, a gyermekek pedig alperesekként viszontkeresetet terjesztettek elő a felperessel, azaz édesanyjukkal, az özvegygel szemben. Utóbbiban annak megállapítását kérték, hogy a felperes még az örökösök elhunyt előtt elköltözött a közös háztartásból, így kiesett az öröklésből. A Tatai Járásbíróság részítéletével a viszontkeresetnek helyt adott, majd az e részítélet ellen a felperes részéről bejelentett fellebbezés folytán eljáró Tatabányai Törvényszék az elsőfokú ítéletet érdemben helyben hagyta, mindössze a perköltség vonatkozásában változtatta meg. Az indítványozó ezen ítéletekkel szemben korábban már benyújtott alkotmányjogi panaszt, melyet az Alkotmánybíróság a 3319/2018. (X. 16.) AB végzésben visszautasított.
- [4] 4. A jogerős részítélettel szemben a későbbi indítványozó felperes perújítási kérelmet terjesztett elő. Részint arra hivatkozott, hogy a jogerős ítéletet hozó másodfokú bíróság tévesen alkalmazta a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvényt, részint vitatta a megállapított tényállást is. Későbbi előkészítő iratában új tényként arra hivatkozott, hogy az alpereseknek a perújítási kérelemre adott beadványa olyan, a korábbi iratanyaggal és korábbi nyilatkozatukkal ellentétes nyilatkozatot tartalmaz (konkrétan azt, hogy az örökösök között valóban született egyezség), melyre a felperes korábban, az alapeljárásban nem tudott reagálni.
- [5] 5. A Tatai Járásbíróság 10.P.20.288/2017/4. számú végzésével a perújítási kérelmet a megengedhetőség körében elutasította. Egyrészt megállapította, hogy az alperesek a felperesi perújítási kérelemre benyújtott beadványukban nem újonnan hivatkoztak arra, hogy az örökösök között egyezség született, hanem ezt – a periratokból megállapíthatóan – már az alapeljárásban is állították, sőt ezt maga a felperes is elismerte az egyik, alapeljárásban tett nyilatkozatában; így pedig nem valósult meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (1) bekezdése szerinti azon feltétel, hogy a perújítás körében csak olyan tényre vagy bizonyítékra lehet hivatkozni, amelyet a bíróság korábban a perben még nem bírált el, sem pedig a régi Pp. 261. § (1) bekezdésében foglalt azon feltétel, hogy a perújítási kérelem előterjesztésére a tény tudomásra jutásától számított hat hónapos szubjektív határidőn belül van lehetőség. A járásbíróság másrészt a felperes által állított esetleges jogszabálysértések kapcsán kimondta, hogy azok elbírálására felülvizsgálati eljárás keretében a Kúria jogosult; téves jogértelmezés vagy jogszabályok helytelen alkalmazása ugyanis anyagi jogi

jogsértésnek minősül, mellyel szemben nem perújításnak, hanem felülvizsgálatnak van helye. (E felülvizsgálati eljárásra egyébként sor is került; a Kúria a felperes felülvizsgálati indítványát Pfv.I.20.965/2016/11. számú rész-ítéletével elutasította.)

- [6] A Tatai Járásbíróság végzésével szemben a későbbi indítványozó felperes fellebbezést nyújtott be a Tatabányai Törvényszékhez, a Tatabányai Törvényszék azonban 2.Pkf.50.036/2018/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Érdemben egyetértett az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással és a levont jogi következtetésekkel; a fellebbezésben szereplő újabb érveket pedig nem vette figyelembe, mivel azokat a jogi képviselő elektronikus iratként kellett volna, hogy benyújtsa, ám ezt postai úton tette meg, így e beadványa hatálytalan volt. Összességében, mivel a másodfokú bíróság szerint a járásbíróság jogszabálysértés nélkül hozta meg az elsőfokú végzést, így annak hatályon kívül helyezésére a törvényszék nem látott jogi alapot.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve az ezt követően – az Alkotmánybíróság Főtitkárának hiánypótlási felhívására – benyújtott indítvány-kiegészítésében kérte mind a Tatai Járásbíróság 10.P.20.288/2017/4. számú végzése, mind a Tatabányai Törvényszék 2.Pkf.50.036/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok szerinte ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [8] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó elsődlegesen abban jelölte meg, hogy álláspontja szerint az alapperben az alpereseknek nem volt perindítási jogosultságuk, így az alperesi viszontkeresetnek helytadó, a felperes öröklésből való kizártságát megállapító jogerős ítélet jogszabálysértő. Emellett a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmeként hivatkozott arra is, hogy állítása szerint a másodfokú bíróság nem indokolta meg, miért 45 000 Ft illetéket állapított meg a szerinte helyes 10 500 Ft helyett, továbbá hogy az elsőfokú bíróság a költségmentesség iránti kérelméről eddig semmilyen határozatot nem hozott. Mindez egyúttal a panaszos szerint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jogát is sértette, mivel „az alapper alperesével szemben [...] a viszontkeresetet az alapper folyamán hivatalból többször kellett volna elutasítani”.
- [9] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [10] Az Alaptörvény felhívott cikkei és az állított sérelmek között nincs releváns, alkotmányjogilag értékelhető összefüggés; az indítvány a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában sem tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, vagyis a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételnek. A panaszos e körben valójában pusztán a másodfokú bírósági ítélettel történő egyet nem értését fejezi ki. Mindemellett azon érvek, melyek az alapperben hozott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét sérelmezik, csak az alapperben hozott érdemi döntésekkel szembeni alkotmányjogi panasz-eljárásban vehetők figyelembe, és csak annak során szolgálhatnak az Alkotmánybíróság vizsgálatának alapjául.
- [11] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Tatai Járásbíróság 10.P.20.288/2017/4. számú végzése, valamint a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pkf.50.036/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1151/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3057/2019. (III. 25.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó bíró – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése *b*) pontja alapján – a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján az indítványozó bíró kérte a perbeli alkalmazhatatlanság kimondását is.
- [2] A Zalaegerszegi Járásbíróság előtt fekvő ügyben a „Nem adom a házam” nevű devizahiteles károsultakat tömörítő mozgalom aktivistái a felperes bank zalaegerszegi fiókjának közforgalom számára nyitva álló ügyfélterében 2016. november 11-én demonstrációt tartottak, amelynek megtartásához a felperestől előzetesen nem kértek engedélyt. A pénzügyi biztonsági szolgálata az alpereseket felszólította a helyiség elhagyására, akik ennek nem tettek eleget, ezért a biztonsági szolgálat értesítette a rendőrséget. A rendőrség az alpereseket igazoltatta, akik egy óra két perces bent tartózkodást követően önként távoztak.
- [3] A felperes bank a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:7. § (1) bekezdése alapján birtokpert kezdeményezett az alperesekkel szemben, mivel álláspontja szerint a tulajdonában tartott demonstráció birtoksértő volt. Keresetében kérte a jövőre nézve is eltiltani az alpereseket az engedély nélküli demonstráció tartásától. Az alperesek viszontkeresetükben az Alaptörvény IX. cikkében szereplő véleménynyilvánításhoz való jogukra hivatkozva azzal érveltek, hogy a közforgalom számára megnyitott helyiségben nem szükséges előzetesen engedélyt kérniük alapjoguk gyakorlásához.
- [4] Az indítványozó bíró szerint az ügy alapjogi érintettsége abban áll, hogy az alperesek magatartása a gyülekezési jog gyakorlása körében értelmezhető, mivel az adott ügyben az alperesek a társadalom széles körét érintő devizahitelekkel kapcsolatos véleményükre hívták fel a figyelmet, amely közügyet érintő véleményként a véleménynyilvánítás szabadsága védelme alatt áll.
- [5] Az indítványozó bíró az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének részét képező normavilágosság elvének sérelme körében kiemelte, hogy a normaalkotó a Gytv. 10. § (8) bekezdésével csak a „közterület” fogalmát határozza meg, a Gytv. 1. § (2) bekezdése szerinti „közterületnek nem minősülő helyszín” fogalmát azonban nem, így a „maradványelv” alapján ide tartozik minden magántulajdonú ingatlan. A normavilágosság elve azonban azt kívánna meg, hogy a normaalkotó e fogalmat is definiálja vagy kellőképpen differenciálja, ennek hiányában a jogszabály túl általános megfogalmazása sérti a jogbiztonságot, és fennáll a lehetősége a gyülekezési jog szükségtelen és aránytalan korlátozásának. Az indítványozó bíró szerint ugyanis „[n]yilvánvaló, hogy a véle-

mény címzettje inkább megkíméli magát a kritikai hangoktól, mintsem a rendezvény megtartását készséggel megengedné.” (4. oldal)

- [6] Az indítványozó bírót utalt az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntéseire, a jogirodalom egyes megállapításaira, a gyülekezési jog minél szélesebb körű biztosítását célzó *in dubio pro libertate* elvre, valamint a Gytv. miniszteri indoklására is. Ez utóbbi szerint a Gytv. 1. § (2) bekezdésében megfogalmazott szabályt egyfelől a magánszféra védelme, másfelől pedig a tulajdonhoz való jog védelme indokolja. Az indítványozó bírót szerint a természetes és a jogi személy tulajdonosoknak a Ptk. más súlyú védelmet ad, ezért e két tulajdonosi kör tekintetében másként kell megítélni az alapjogok korlátozhatóságát. Álláspontja szerint a fogyasztók széles rétegével kapcsolatban álló multinacionális cég bárki által megközelíthető ingatlanán gyakorolt gyülekezési jog nem sértheti az emberi méltóságból levezethető magánszférához és családi élethez való alapjogot. Jogi személyek esetén tehát a magánszféra védelme nem indokolhatja azt, hogy a jogalkotó a jogi személy beleegyező nyilatkozatához kösse mások alapjogainak a gyakorolhatóságát, így e korlátozás aránytalan.
- [7] Ehhez hasonlóan az indítványozó úgy látja, hogy másként merül fel a tulajdonjog alkotmányos védelme akkor, ha az a magánélet biztosítását szolgálja, és másként merül fel abban az esetben, ha jogi személy szolgáltatás nyújtását biztosítja. „Jogi személy esetében ugyanis a működés jellegéből eleve adódik bizonyos nyitottság, és az érintett helyszín egy bárki számára megközelíthető ingatlan. A jogi személy magántulajdonhoz fűződő joga tehát nem feltétlenül érdemel olyan mértékű védelmet a gyülekezési joggal szemben, amely igazolná, hogy az alapjog gyakorlását a jogi személy beleegyező nyilatkozatához kösse a normaalkotó.”

II.

- [8] 1. Az Alaptörvénynek az indítványban hivatkozott, és az alkotmányossági vizsgálat során figyelembe vett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

- [9] 2. Az indítvány által érintett Ptk. rendelkezések:

„5:5. § [A birtokost megillető birtokvédelem]

(1) A birtokost birtokvédelem illeti meg, ha birtokától jogalap nélkül megfosztják vagy birtoklásában jogalap nélkül háborítják (a továbbiakban: tilos önhatalom).”

„5:7. § [Birtokper]

(1) Tilos önhatalom esetén a birtokos az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését kérheti a bíróságtól.”

- [10] 3. Az indítvány által támadott Gytv. rendelkezés:

„1. § (2) Közterületnek nem minősülő helyszínen csak az ingatlan tulajdonosának és használójának hozzájárulásával szervezhető gyűlés.”

III.

- [11] 1. Az Alkotmánybíróságnak a bírói kezdeményezés alapján mindenképp azt kellett vizsgálnia, hogy a kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, amelyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell.
- [12] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése szerint az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Ebből következően, ha a kezdeményező bíró nem állítja, hogy a támadott normát az ügyben alkalmazni kellene, vagy nem mutat rá az alkotmányellenesnek vélt norma és az egyedi ügy kapcsolatára oly módon, hogy az összefüggés az Alkotmánybíróság számára az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható legyen, az alkotmánybírósági eljárás lefolytatásának – az adott norma vonatkozásában – nincs helye. Az Alkotmánybíróság már korábbi határozataiban is megállapította, hogy „a bírói kezdeményezés, mint normakontroll »egyedi vagy konkrét« jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy valóban kell azt az adott ügyben alkalmaznia. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege” {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [7], 3058/2015. (III. 31.) AB végzés Indokolás [22]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó bíró olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata iránt terjesztett elő indítványt, amelyet az előtte folyamatban lévő eljárásban alkalmaznia kell. Egyrészt a Gytv. 23. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a törvény hatálybalépésekor még el nem bírált bejelentésekre, meg nem tartott gyűlésekre, illetve folyamatban lévő eljárásokra a Gytv. rendelkezéseit kell alkalmazni. Másrészt az indítvány rögzíti: „[a] bíróságnak a jogvita eldöntése során a 2018. október 1-jén hatályba lépett, a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) rendelkezéseit is alkalmaznia kell, mert a felperes a jövőre nézve attól kéri eltüntetni az alpereseket, hogy »az engedélye nélkül tartsanak demonstrációt« a tulajdonában fekvő ingatlan ügyfélterében.” A támadott szabályozással kapcsolatosan az indítványozó bíró az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének részét képező normavilágosság elvének sérelmét, valamint az alapjogok korlátozására vonatkozó Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésén keresztül az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében szereplő békés gyülekezéshez való jog sérelmét állította.
- [14] 2. Az indítványozó a Gytv. 1. § (2) bekezdésének normakontrollját az Alaptörvény B) cikkének részét képező normavilágosság elvének sérelme és az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt gyülekezéshez való alapjog sérelme vonatkozásában kérte.
- [15] Az indítványozó normavilágossággal kapcsolatos kifogásai tekintetében az Alkotmánybíróság a következőket hangsúlyozza. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek. A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége {33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32], 3001/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [87]}. A 24/2013. (X. 4.) AB határozat kiemelte azt is, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak a norma egyértelműségének követelményével kapcsolatos eddigi gyakorlata szerint a jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni. A jogszabály-értelmezési nehézségeket általában a jogalkotói vagy jogalkalmazói jogszabály-értelmezés eszközeivel kell felszámolni” [Indokolás [49], 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [30]–[33], 3296/2018. (X. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}. A szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetőleg nem nyílik lehetőség a túlzottan általános megfogalmazás miatt szubjektív, önkényes jogalkalmazásra {3/2016. (II. 22.) AB határozat, Indokolás [11]}. Azaz „[a]llokotmánysértésnek csak az minősül, ha a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy

- rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő” {1263/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 672–674.; 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [16] Jelen ügyben az indítványozó azt panaszolja, hogy a Gytv. csupán a közterület fogalmát definiálja, amiből maradványelv alapján lehet kikövetkeztetni a nem közterület fogalmát. E tekintetben az Alkotmánybíróság elsőként a közterületek kiemelt funkciójára emlékeztet. A 3/2013. (II. 14.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) értelmében „a közterületek egyik rendeltetése tradicionálisan éppen az, hogy a nyilvánosság egyik legkézenfekvőbb, mindenki által hozzáférhető fórumai legyenek, ezért a közterületen tartandó rendezvények különösen erős alkotmányjogi védelemben részesülnek. Ez abban nyilvánul meg, hogy ha a gyülekezés helyéül választott közterület igénybe vételét közhatalmi rendelkezés korlátozza, az alapjogot érintő korlátozásnak meg kell felelnie a szükségességi és arányossági követelményeknek. A korlátozás akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha az feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges valamely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében. Ráadásul a korlátozásnak arányban kell állnia az elérni kívánt céllal, és nem szabad érintenie a gyülekezési szabadság lényeges tartalmát. [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés] A korlátozás alkotmányosságának mérlegelésekor különös tekintettel kell lenni arra, hogy egy közterületen tartandó gyülekezés előzetes megtiltása az Alaptörvény által biztosított gyülekezési szabadság legsúlyosabb korlátozása” (Indokolás [45]).
- [17] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra is, hogy a régi, gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Gytv.) 15. §-a is csupán a „közterület” fogalmát definiálta, amelynek értelmében „közterület: a mindenki számára korlátozás nélkül igénybevehető terület, út, utca, tér” volt. A hatályos Gytv. 10. § (8) bekezdése új definíciót alkalmaz, amelynek értelmében közterület „a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván, és amelyet mindenki korlátozás nélkül igénybe vehet, ideértve a közterületnek közútként vagy térként szolgáló részét is.” Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a definíció átalakulása önmagában nem vezet értelmezhetetlenséghez; az ún. nyelvi-logikai módszer a jogszabályszerkesztés és jogszabály-értelmezés egyik bevett módszere, amelynek alkalmazása nem veti fel a normavilágosság sérelmét, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó normavilágosságra alapozott indítványát a Gytv. 2. § (1) bekezdése vonatkozásában elutasította.
- [18] 3. Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt gyülekezéshez való alapjog vonatkozásában az Alkotmánybíróság előzetesen rögzíti, hogy mind az Alkotmánybíróság gyakorlata, mind pedig az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) és a Velencei Bizottság is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a békés gyülekezéshez való jog magában foglalja mind a magánterületen, mind a közterületen való gyülekezés jogát. Az Abh1. értelmezésében „[a] gyülekezési jog a közterületen és a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhető, magántulajdonban lévő területen tartott, békés jellegű, közügyet érintő nyilvános rendezvényeket egyaránt védelemben részesíti. Ezt a felfogást támogatja a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 21. cikke, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 11. cikke, és az ahhoz kapcsolódó esetjog, továbbá a Velencei Bizottságnak a gyülekezési szabadsággal kapcsolatos összefoglaló álláspontja is. [*Rassemblement Jurassien Unité kontra Svájc* (8191/78, 1979. október 10.); *Compilation of Venice Commission Opinions concerning Freedom of Assembly*, Strasbourg, 04 October 2012, CDL(2012)014rev2, 2.] Ez vezethető le továbbá az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének általános megfogalmazásából, és ezt az álláspontot képviseli az 55/2001. (XI. 29.) AB határozat, amikor megállapítja, hogy az előzetes bejelentés kötelezettsége csak a közterületen tartandó rendezvény esetében áll fenn, nem pedig általánosságban, valamennyi rendezvényre nézve. A Gytv. a hatóságnak csak a közterületen tartandó rendezvénnyel kapcsolatban ad feladatot. Ha a békés összejövetelt nem közterületen tartják, a hatóságnak nincs jogi lehetősége semmiféle intézkedésre a Gytv. alapján. (ABH 2001, 442, 454, 458.)” (Indokolás [42]–[43]).
- [19] A 14/2016. (VII. 18.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh3.) az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „a gyülekezési jogot érintően kikristályosodott egy közös európai alkotmányos kultúra, amelynek alapvető elemei megtalálhatók az alkotmánybírósági határozatokban, a Velencei Bizottság és az EBESZ összefoglalóiban, valamint az EJB döntéseiben. Ezek közös pontjaként a gyülekezési jog egy olyan kiemelt alapjogként került meghatározásra, amely az alkotmányos demokráciák egyik alappillére” (Abh3. Indokolás [57]). Az Alkotmánybíróság ezzel együtt azt is hangsúlyozta, hogy összhangban az 30/1992. (V. 26.) AB határozatban foglaltakkal (ABH 1992, 167, 171.), valamint az ennek alapján megfogalmazott Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, a gyülekezési jog kiemelt jellege nem jelenti azt, hogy korlátozhatatlan alapjog lenne. Törvényi szinten a gyülekezéshez való jognak több általános korlátja is beazonosítható, és ilyen – időbeli – korlátnak tekinthető a Gytv. 6. §-ában előírt bejelentési kötelezettség {vö. 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [28]}.

- [20] A régi és a hatályos Gytv. szabályozásának összevetése alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a régi Gytv. 6. §-ához hasonlóan a Gytv. 10. § (1) bekezdése alapján is kizárólag a közterületen tartandó rendezvény szervezését kell bejelenteni a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak. Nóvum ugyanakkor, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése a magánterületen tartandó gyülekezésekkel összhangban feltételként fogalmazza meg azt, hogy közterületnek nem minősülő helyszínen csak az ingatlan tulajdonosának és haszná-lójának hozzájárulásával szervezhető gyűlés. Az Alkotmánybíróság értékelése szerint a konkrét esetben a jogalkotó olyan megoldást keresett, amely a tulajdonhoz való jog (birtoklás) és egyúttal a magánszférához való jog védelmét is biztosítja anélkül, hogy a másik oldalon aránytalanul korlátozná a gyülekezés szabadságát. E két alapjog közül a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a jogi személy tulajdonhoz való jogának védelme bír relevanciával.
- [21] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény a tulajdonjogot mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti alapjogi védelemben. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való alapjogra vonatkozó gyakorlatát a 3076/2017. (IV. 28.) AB határozatában az alábbiakban összegezte: „[a]z Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében előírt rendelkezés alapvető jogi oltalomban részesíti tulajdont. Az Alkotmánybíróság felfogása szerint a tulajdon alkotmányjogi oltalma az értékgarancia és a közérdekű korlátozás ismérvei mentén elsősorban az állam közhatalmi beavatkozásaival szemben nyújt védelmet. Az Alkotmánybíróság emlékeztet az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében elismert tulajdonhoz fűződő jog körében kialakított következetes gyakorlatára, amely szerint az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével, sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványokkal, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint önmagában a gazdasági vagy rendszeres jövedelemszerző tevékenység, a vállalkozási tevékenység jövőbeni nyereségének reménye nem tekinthető az alkotmányos tulajdonjog által elismert és védett tulajdoni várománynak, vagyis nem áll az Alaptörvény XIII. cikkének oltalma alatt [3024/2014. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [43]–[44]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a 3209/2015. (XI. 10.) AB határozatban úgy fogalmazott például, hogy a határozott időből hátralévő időre várható munkabér nem hozható kapcsolatba az Alaptörvényben szabályozott tulajdonhoz való joggal, az elmaradt munkabér kompenzációja pedig nem közjogi váromány, és az a foglalkoztatási jogviszonyok egyedi sajátosságai miatt nem vezethető le közvetlenül az Alaptörvényből (Indokolás [74]). Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyancsak nem áll az alkotmányjogi tulajdon védelme alatt a gazdasági tevékenység el-látásához, vagy a vállalkozási tevékenység folytatásához szükséges beruházások piaci értékállósága [3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [23]] és nem tekinthető tulajdoni várománynak a gazdasági tevékenységből várható vagy remélt bevétel és nyereség sem. Önmagában a hosszabb vagy határozatlan időre szóló működési engedély alapján végzett gazdasági tevékenység és az abból származó rendszeres jövedelem nem jelenti egyúttal, hogy az adott gazdasági tevékenység megszerzett tulajdonnak vagy alkotmányosan védett tulajdoni várománynak tekinthető [3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [19] és [24]]. Ezt az érvelést erősíti, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint sem önmagában gazdasági tevékenység, sem a vállalkozások és a vállalkozók által a gazdasági tevékenység végzéséhez szükséges ráfordítások és eszközök megtérülése, piaci érték-állósága nem áll az Alaptörvény XIII. cikkének oltalma alatt [3024/2015 (II. 9.) AB határozat, Indokolás [44]–[45]]” [3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [50]].
- [22] A tulajdonjog gyakorlása és korlátozása esetében továbbá az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés második mondatára is figyelemmel kell eljárni, amely szerint a „tulajdon társadalmi kötöttséggel jár”. E rendelkezés egyrészt a tulajdonosi autonómia messzemenő korlátozását teszi lehetővé, másrészt ebből az előírásból az is következik, hogy az alkotmányos védelem terjedelmének figyelemmel kell lennie a tulajdon társadalmi szerepére és annak esetleges változásaira is.
- [23] A vizsgált normakontroll tekintetében alkotmányosan nem vitatható az a jogalkotói cél, amely a magánterületen tartandó rendezvényt a tulajdonos, illetve a használó hozzájárulásához köti. E korlátozásra az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének megfelelően egy alapjog védelmében kerül sor, így a hozzájárulás mint feltétel a gyülekezési jog szükséges – a magántulajdon védelmét szolgáló – korlátozásának tekinthető. E korlátozás egyben arányos is, hiszen nem zárja ki azt, hogy hozzájárulás esetén a magántulajdonban álló területen is tarthatók

olyan gyülekezések, amelyek az Alaptörvény VIII. cikkének védelme alatt állnak. Mindemellett az sem kizárt, hogy amennyiben a gyülekezés címzettje az ingatlan tulajdonosa, illetve használója, úgy hozzájárulása hiányában közvetlenül a magánterület előtti közterületen lehessen tüntetni, amennyiben az nem jár az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magán- és családi élet aránytalan sérelmével.

- [24] A most vizsgált konkrét normakontroll keretében ugyanakkor az Alkotmánybíróság arra is rámutat, hogy a kérdéses norma magánfelek közti konkrét alkalmazása során a „hozzájárulás” jogalkalmazói értelmezésének van döntő jelentősége. Így mindig csak az ügy egyedi körülményeinek ismeretében lehet állást foglalni abban, hogy a gyülekezéshez való jog gyakorlása valóban olyan tevékenységként jelenik-e meg, mint amely a tulajdonhoz való jogot sértő, elhárítandó magatartásként értékelhető, vagyis olyanként, amely magánjogi jogkövetkezmények megállapíthatóságát vonja maga után. Így a támadott norma tartalmának alkotmányossága mellett az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a magánfelek közti viták esetében az eljáró bíróságnak a konkuráló alapjogi pozíciók kíméletes kiegyenlítésére kell törekednie értelmezése során. „Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezekben az alapjogilag konkuráló esetekben a jogalkotó felelőssége, hogy megfelelő támpontokat adjon a jogalkalmazóknak ahhoz, hogy az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettségnek hatékonyan eleget tudjanak tenni.

A védelem meghatározása tehát a törvényhozó, annak konkretizálása a jogalkalmazók feladata. A védelmi kötelezettség teljesítése során mind a törvényhozónak, mind pedig a jogalkalmazóknak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig arra kell törekedniük, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek (*fair balance, schonender Ausgleich*). Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság továbbra is kontrollt gyakorol” {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [55]; vö. 3312/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [70]}.

Ebből következőleg a jogértelmezés során a tulajdonhoz való jog feltétel nélküli preferálása az Alaptörvényből le nem vezethető hierarchiát hozna létre a gyülekezéshez való alapjog és a tulajdonhoz való jog között, ami a tulajdonhoz való joggal konkuráló másik alapjog aránytalan korlátozásához vezetne. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni azt az elmúlt évtizedekben a jogi-gazdasági környezetben végbemenő változást, amelynek eredményeképpen napjainkra egyrészt magántulajdonba kerültek olyan területek, amelyek lényeges részei a közösség életének, s ezért elvárható, hogy azok a tulajdoni viszonyok ellenére a közösség számára rendelkezésre álljanak (bizonyos ingatlanfejlesztések esetében előfordulhat, hogy nem csupán lakóházak, hanem terek, utcák vagy akár komplett városrészek pl. árkádok, passzázsok, épületközők vannak magántulajdonban). Másrészt a magántulajdon társadalmi szerepe is nagymértékben megváltozott. Gyakori, hogy a tulajdonosok önkéntes elhatározással megnyitják a közforgalom számára az ingatlanjaikat vagy azok egy részét, sőt, az infrastruktúra kialakítása révén kifejezetten az ingatlan minél hosszabb ideig tartó, általános használatára „invitálnak” (pl. parkok, parkolók, közösségi terek kialakítása stb.). Erre esetenként időbeli, módbeli vagy célhoz kötött korlátozással kerül sor. Előfordulhat, hogy a belépést előzetes engedélyhez kötik, illetve az is, hogy a használat mindenfajta korlátozást, illetve feltételt nélkülöz.

- [25] A magántulajdonban álló, de a közforgalom számára önkéntes tulajdonosi elhatározás alapján megnyitott nyilvános terek ennél fogva akár a közterületekhez hasonló funkciójú, nyilvános társadalmi fórumként is működhetnek, amikor a terület a polgárok mindennapi életének a részeként általános használatban van, és olyan közfunkciót tölt be, amely tradicionálisan az államhoz köthető (pl. járdák, utcák, terek, parkok, piacterek). E helyszínek nem csupán a közlekedésnek, hanem az egymással való találkozásnak és a háborítatlan, szabad kommunikációnak, így akár a gyülekezési jog gyakorlásának is teret biztosítanak. A tulajdonos cselekvési autonómiája ilyen esetekben sem szűnik meg, mindazonáltal a használat korlátozására irányuló döntési lehetősége a tulajdon tárgyának funkciója – figyelemmel a tulajdonnak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített társadalmi kötöttségére is – egy másik alapvető jog – például a gyülekezéshez való jog – gyakorlására tekintettel háttérbe szoríthat, vagy igazolást igényelhet.
- [26] Fentiek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságoknak esetről-esetre, a konkrét ügy összes körülményének gondos mérlegelésével kell megvizsgálniuk azt, hogy az adott magántulajdonban álló, de a közforgalom számára, illetve közcélú használatra megnyitott területen a tulajdonos előre hozzájárult-e a magánterület gyülekezés helyszínékként történő használatához. E tekintetben más megítélés alá eshet az, ha a magántulajdonban álló ingatlanrész szabad ég alatt található vagy fedett; amennyiben korlátlanul hozzáférhető vagy elkerített magánterület; illetve a közforgalom számára ellenőrzés, illetve korlátozás nélkül megnyitott vagy valamilyen funkcióra tekintettel működik nyitottan. Ilyennek tekinthető a konkrét ügyben a bankfiók is, amely

a bank üzemi működése céljából kerül megnyitásra a közforgalom számára, ezért itt a tulajdonos kifejezett hozzájárulása nélkül nem tartható gyülekezés. Az Alkotmánybíróság utal továbbá a Kúriának a gyülekezési jog bíróságokat érintő gyakorlásának egyes kérdéseiről szóló 1/2017. (III. 27.) KMK véleményére is, amelynek 2. pontja értelmében a közforgalom számára nyitva álló bírósági épület nem tartozik a régi Gytv. 15. § a) pontjának hatálya alá. Ezzel szemben a szabad ég alatt, korlátlanul hozzáférhető magánterületek esetében (pl. parkoló) vagy a funkció nélkül megnyitott, korlátlanul hozzáférhető magánterületek esetében nem elvárható, hogy a gyülekezési jogukat gyakorló személyek az ingatlan nyilvántartásban foglaltak alapján határozzák meg a gyülekezés útvonalát, így ezekben az esetekben az eset összes körülményének figyelembe vétele mellett a bíróságoknak azt is vizsgálnia kell, hogy a tulajdonosok hallgatólagosan hozzájárultak-e a gyülekezések magtartásához, ami egyúttal a birtokháborítás megállapíthatóságát is kizárja. Mindezt támogatja az *in dubio pro libertate* értelmezési segédelv, amely azt a követelményt fogalmazza meg a jogalkalmazók irányába, hogy a gyülekezések megítélésakor – és így a Gytv. 1. § (2) bekezdésében szereplő „hozzájárulás” értelmezésekor – a gyülekezési jog minél szélesebb körű biztosítását eredményező döntést hozzanak {vö. 24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [30]}.

[27] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenessége és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1667/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3058/2019. (III. 25.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.III.30/2017/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.30/2017/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] A Kaposvári Törvényszék 2015. január 14-én kelt 13.B.606/2014/15. számú ítéletével az indítványozót a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *d*) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt 15 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2016. május 3-án kelt Bf.III.30/2015/21. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [3] A megismételt eljárásban a Kaposvári Törvényszék 2017. március 29-én kelt 26.B.395/2016/30/I. számú ítéletével az indítványozót a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *d*) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt 13 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2017. december 18-án jogerős Bf.III.30/2017/12. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] 2. Az indítványozó 2018. április 3-án postára adta az elsőfokú bírósághoz címezve alkotmányjogi panaszát, amelyben a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.30/2017/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint kirendelt védőjének megfelelő értesítését a nyomozó hatóság elmulasztotta, és a védelemre való felkészüléshez nem rendelkezett elegendő idővel.
- [5] Az Alkotmánybíróság főttkárának a felhívására az indítványozó – időközben meghatalmazott jogi képviselője útján – 2018. augusztus 13-án az Alkotmánybírósághoz előterjesztett indítvány-kiegészítésében azt állította, hogy kirendelt védője értesítésének hiányosságai miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való joga és a IV. cikk (2) bekezdésben rögzített személyes szabadsághoz való joga sérült. Az indítványozó utalt az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) foglalt alkotmányos követelményre, amelynek alapján – álláspontja szerint – az eljáró bíróságoknak ki kellett volna rekesztenie a kirendelt védője és az ügyész jelenlétében tett beismerő vallomását a bizonyítékok közül. Mivel az elsőfokú bíróság erre alapozva mondta ki a bűnösségét, így sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való joga is.

II.

- [6] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. [...]”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. [...] „

„XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.”

- [7] 2. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénynek (a továbbiakban: régi Be.) az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„43. § (2) A terhelt jogosult arra, hogy
[...]

c) megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre, [...]

(4) A (2) bekezdés c) pont szerinti jogosultság szem előtt tartása mellett a terhelt számára úgy kell biztosítani a felkészülés lehetőségét, hogy az ne járjon az eljárás folytatására nézve aránytalan nehézséggel.”

„48. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság védőt rendel ki, ha a védelem kötelező, és a terheltnek nincs meghatalmazott védője. A terheltet a kirendelést követően tájékoztatni kell a védő személyéről és elérhetőségéről. A 46. § b) pontja esetén a védőt legkésőbb a terhelt első kihallgatásáig ki kell rendelni. A kirendelő határozatban a védőt tájékoztatni kell a terhelt fogva tartásának helyéről, valamint kihallgatásának tervezett helyéről és idejéről.”

„78. § (1) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás. A törvény azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybevételét.
[...]

(4) Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg.”

III.

- [8] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóságra vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.30/2017/12. számú végzését a kézbesítési ív szerint az indítványozó 2018. február 2-án vette át. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2018. április 3-án postára adta. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [10] Az indítvány részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [IV. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés]. Az indítványozó indokolta – az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben biztosított jog kivételével – az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét, továbbá megjelölte a támadott bírósági határozatot (Pécsi Ítéltábla Bf.30/2017/12. számú végzése) és kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg annak alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg.
- [11] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ennek következtében a panasznak ez az eleme érdemben nem vizsgálható {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdéséhez alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem fűzött. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítványi elem

nem alkalmas érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}.

- [13] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így értelemszerűen érintettnek tekinthető.
- [14] Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tett.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét abban jelölte meg, hogy az Abh.-ban foglalt alkotmányos követelmény megszegése – a kirendelt védői értesítés szabálytalansága – következtében a terhelti beismerő vallomását ki kellett volna rekeszteni a bizonyítékok közül. Az indítványozó kifogása tehát a bíróság által felhasznált és értékelt egyik bizonyítékra vonatkozott.
- [18] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben felhozott indítványozói felvetésekkel kapcsolatban – következetes gyakorlatának megfelelően – az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is a következőket hangsúlyozza. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság ennek következtében a terhelti beismerő vallomás bizonyítékként történő figyelembevételét és értékelését, valamint a büntetőjogi felelősséget megalapozó egyéb bizonyítékokkal összefüggésben elvégzett bírói mérlegelést az alkotmányjogi panasz eljárásban nem vizsgálta.
- [19] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor jelen ügyben azt vizsgálta, hogy a Pécsi Ítélet tábla ítélete sértette-e az indítványozó védelemhez való jogát. Az Alkotmánybíróság ugyanis az Abh.-ban alkotmányos követelményként rögzítette, hogy a kirendelt védőt a terhelti kihallgatás helyéről és időpontjáról olyan időben kell értesíteni, hogy lehetősége legyen a büntetőeljárás törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelti kihallgatáson részt venni. Ilyen értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítékként nem vehető figyelembe. Jelen ügy annyiban tér el az Abh. alapjául szolgáló ügy körülményeitől, hogy a védő értesítésének időpontjára nézve semmilyen adat, irat sem áll rendelkezésre. Ugyanakkor tényként megállapítható a rendelkezésre álló nyomozati iratok alapján, hogy a kirendelt védő az első gyanúsított kihallgatás megkezdése előtt a rendőrségen megjelent, a gyanúsított kihallgatáson végig részt vett és védői jogait gyakorolta. (Nyomozati iratok 2014. március 19-i tárgyalási jegyzőkönyv 535. oldalától az 541. oldaláig.) Ennek következtében az Alkotmánybíróság jelen ügyben azt tekintette alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, hogy megvalósult-e az indítványozó védelemhez való (azon belül a védekezésre történő felkészülés) jogának a sérelme annak ellenére, hogy a kirendelt védője az első gyanúsított kihallgatás során végig jelen volt.

[20] Mindezek alapján az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság elé.

IV.

[21] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[22] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt kifogásolta, hogy kirendelt ügyvédjét a nyomozó hatóság nem értesítette megfelelő időben a 2014. március 19-én terheltként történt kihallgatásáról, így a védőnek nem volt módja felkészülni a védelemre, továbbá arra sem volt lehetősége, hogy a kihallgatás előtt vele konzultáljon a beismerő vallomás jogkövetkezményeiről. Az indítványozó álláspontja szerint ezek a körülmények az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jogát alaptörvény-ellenesen korlátozták.

[23] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében rögzített védelemhez való jogát korlátozták-e.

[24] Az Alkotmánybíróság annak megítélése érdekében, hogy a védelemhez való jog korlátozása megállapítható-e, áttekintette a releváns alkotmányos elveket és büntetőeljárás szabályokat.

[25] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében rögzített védelemhez való jog alkotmányos tartalmának főbb elveit több határozatában rögzítette. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (3) bekezdése értelmében „[a] büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.” Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a védelemhez való jog a büntetőeljárás során számtalan részletszabályban ölt testet. Ezen jog tartalmát képezik egyfelől a védő eljárási jogosítványai, másfelől a hatóságok azon kötelezettségei, amelyek a védelem ellátását lehetővé teszik. {Legutóbb pl.: 15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [36], Abh., Indokolás [25]–[26], eredetileg: 25/1991. (V. 18.) AB határozat, ABH 1991, 414, 415.}

[26] A védelemhez való jog érvényesülése szempontjából a terhelt és a védő jogait együttesen kell szemlélni {legutóbb: 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [57]}. A védelemhez való jog magában foglalja az ügy megismerését és az ügy előbbre vitelét célzó jogokat. Az ügy megismerését biztosító jogok közé tartozik a hatósági határozatok, az intézkedések megismeréséhez, az iratbetekintéshez és a jelenléthez való jog. Az ügy előbbre vitelét szolgáló jogok közé tartozik az indítványok, az észrevételek megtételére, a jogorvoslat benyújtására, a kérdések feltételére, a perbeszéd megtartására való jog. Mindezen jogok gyakorlásán keresztül valósul meg a terhelt védelme {15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [36]–[39]}.

[27] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban ezen jogok közül a védői jelenlét garanciális szerepét emelte ki. A terhelt kihallgatásakor ugyanis a védő személyes jelenléte biztosítja az eljárási szabályok megtartását. A védő jelenlétének legjelentősebb funkciója az, hogy képes garantálni a terheltként tett vallomás önkéntességét. A védő, amikor a terhelt kihallgatásán a részvételi jogát gyakorolja, nem tesz mást, mint a szakmai és hivatásbeli, továbbá az eljárási törvényben foglalt kötelezettségeit teljesíti: védencével a kapcsolatot mihamarabb felveszi, jogairól és a védekezés törvényes eszközeiről felvilágosítja, a legjobb tudása és lelkiismerete szerint minden védekezési eszközt felhasznál érdekében, illetve a terheltet mentő és felelősségét enyhítő tények felderítését szorgalmazza (Abh., Indokolás [44]).

[28] A védő jogainak gyakorlása ugyanakkor a hatóságok kötelezettségeinek megfelelő teljesítését is megköveteli. A régi Be. 48. § (1) bekezdése szerint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság védőt rendel ki, ha a védelem kötelező, és a terheltnek nincs meghatalmazott védője. A terheltet a kirendelést követően tájékoztatni kell a védő személyéről és elérhetőségéről. A fogvatartott terhelt esetében a védőt legkésőbb a terhelt első kihallgatásáig ki kell rendelni. A kirendelő határozatban a védőt tájékoztatni kell a terhelt fogva tartásának helyéről, valamint kihallgatásának tervezett helyéről és idejéről.

[29] Az Alkotmánybíróság a nyomozó hatóságnak ez utóbbi, értesítési kötelezettségét az Abh.-ban pontosította. Eszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a régi Be. 48. § (1) bekezdésének alkalmazásakor a terhelt érdekében kirendelt védőt a terhelti kihallgatás helyéről és időpontjáról igazolható módon, olyan időben értesítsék, hogy a kirendelt védőnek lehetősége legyen az eljárási törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelti kihallgatáson részt venni. Ilyen értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítékként nem értékelhető (Abh., Rendelkező rész 1. pont).

[30] A terhelt kihallgatásánál a védő jelenlétének a biztosítása nemcsak az eljárási szabályok megtartásának a garanciája, hanem a terheltet a védekezésre felkészülésben is segíti. A terheltnek joga van arra, hogy megfelelő

időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre [rég. Be. 43. § (2) bekezdés c) pont]. Ezért a fogva lévő gyanúsított kihallgatása előtt a védővel értekezhet [rég. Be. 184. § (3) bekezdés]. Erről a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság az eljárási cselekmény elvégzése előtt a cselekménnyel érintett személyt tájékoztatja (rég. Be. 62. §.)

- [31] A védekezésre történő felkészülés követelményét a nemzetközi egyezmények, így a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 14. cikk 3/b. pontja, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. cikk 3/b. pontja is rögzíti. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) az EJE ezen rendelkezésének értelmezése során felhívta arra a figyelmet, hogy a megfelelő felkészülési idő mérlegelésekor több körülményt tekintetbe kell venni, így az eljárás jellegét, az ügy bonyolultságát és azt, hogy az eljárás éppen mely szakaszában tart [Gregacevic kontra Horvátország, (58331/09), 2012. július 10., 51. pont]. Nem hagyható figyelmen kívül az eljárás gyors lefolytatásához fűződő érdek sem, amelynek érvényesítése azonban nem eredményezheti az eljárásban részt vevők jogainak sérelmét [OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos kontra Oroszország, (14902/04), 2011. szeptember 30., 540. pont]. Ezen túlmenően olyan körülményeket is mérlegelni kell, mint pl. a védő elfoglaltsága és aktuális munkaterhe [Lambin kontra Oroszország, (12668/08), 2017. november 21., 43–48. pontok].
- [32] A nemzetközi követelményekkel összhangban a régi Be. rögzíti, hogy a terhelt számára úgy kell biztosítani a felkészülés lehetőségét ezen jogosultság szem előtt tartása mellett, hogy az ne járjon az eljárás folytatására nézve aránytalan nehézséggel [rég. Be. 43. § (4) bekezdés].
- [33] A terhelt kihallgatásánál jelenlévő kirendelt védő azonban nemcsak passzív résztvevő, hiszen a védő azon eljárási cselekményeknél, ahol jelen lehet, gyakorolhatja pl. kérdezési, indítványtételi jogát is, elősegítve ezzel, hogy a terhelt védelme szempontjából kedvező tényeket és körülményeket az eljáró nyomozó hatóság vagy bíróság feltárja és rögzítse [pl. a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 184. § (2) bekezdés, 185. § (1) bekezdés, 286. § (3) bekezdés]. Ebből következik, hogy a kirendelt védő és a terhelt, ha azt szükségesnek tartja, a terhelt kihallgatása előtt konzultálhat a védekezéssel összefüggő kérdésekről, a védelmi stratégiáról, a terhelt jogairól, stb. és ennek feltételeit a nyomozó hatóságnak biztosítania kell.
- [34] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányos elvek és a büntetőeljárási szabályok figyelembe vételével vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárásban az indítványozónak – 2014. március 19-én – terheltként történt kihallgatásával kapcsolatban a védelemhez való jog korlátozása megállapítható-e.
- [35] Az Alkotmánybíróság vizsgálatához az elsőfokú bíróságtól beszerezte a büntető ügy nyomozati és bírósági iratait és azok áttanulmányozása után alakította ki az álláspontját. Annak megállapítása érdekében, hogy az indítványozó által állított alapjog-korlátozásra sor került-e, elengedhetetlen volt az indítványozó ezen kihallgatásához kapcsolódó egyes tények figyelembevétele, ez azonban nem jelenti azt, hogy az Alkotmánybíróság a bíróság által megállapított tényállást felülvizsgálta volna vagy a bizonyítékok újraértékelését végezte volna el.
- [36] Az Alkotmánybíróság a büntető ügy irataiból megállapította, hogy az indítványozót 2014. március 19-én tanúként többször kihallgatták (12 óra 53 perckor, 15 óra 15 perckor, 18 óra 9 perckor, 21 óra 16 perctől 23 óráig) és minden esetben írásban rögzítették azt a figyelmeztetést, hogy nem köteles önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolni [rég. Be. 82. § (1) bekezdés b) pont]. Az utolsó tanúkihallgatás alkalmával egy színes fényképsorozat készült, amelyen az indítványozó a kihallgatást végző nyomozón bemutatta az ütéseket, a sértett mellkasának taposását és a rúgásokat, amelyeket állítása szerint a sértettel szemben alkalmazott (nyomozati iratok I. kötet 181–203. oldal). A tanúvallomások megtétele után, 23 óra 25 perckor az indítványozót őrizetbe vették és részére védőt rendeltek ki. A védőt kirendelő határozaton kívül a védő értesítésére vonatkozó feljegyzés vagy a kirendelést igazoló más dokumentum az iratban nem található. Az indítványozó terheltként történő kihallgatása 23 óra 31 perckor kezdődött, amelyen a kirendelt védője és az ügyész is részt vett. A kihallgatási jegyzőkönyvben szerepelnek a vallomástétel megtagadásának lehetőségére és a vallomás bizonyítékként történő felhasználására vonatkozó kioktatások [rég. Be. 117. § (2) bekezdés], valamint az is, hogy megfelelő időt és lehetőséget kaphat a védekezésre történő felkészüléshez. Az indítványozó aláírásával tanúsította, hogy a kioktatásokat megértette és a kirendelt védő személyét elfogadta. A jegyzőkönyvből megállapítható, hogy a kirendelt védő a kihallgatásnál nemcsak jelen volt, hanem több kérdést is feltett az ügy tisztázása érdekében. Az indítványozó ezt a beismerő vallomását 2014. július 3-án – több mint 3 hónap elteltével – visszavonta.

- [37] Mindezekre a tényekre az elsőfokú bíróság is utalt ítéletének indokolásában és a bizonyítékok mérlegelése során az indítványozó 2014. március 19-én tanúként tett utolsó vallomását a bizonyítékok közül kirekesztette, mivel a megalapozott gyanút alátámasztó bizonyítékok az utolsó tanúvallomás alkalmával már rendelkezésre álltak, a bűncselekmény elkövetését beismerte, de a gyanúsításra történő törvényes figyelmeztetés nélkül továbbra is tanúként – és nem terheltként – hallgatták ki az indítványozót (elsőfokú ítélet 7. oldal 2–3. bekezdés).
- [38] A másodfokú bíróság végzésének indokolása szintén kitért az indítványozó terheltként történő kihallgatásának körülményeire. Eszerint a kirendelt védő értesítésének tényére, időpontjára vonatkozó adat az iratokban ugyan nem szerepel, de a kirendelt védő a terhelt kihallgatásánál jelen volt, így az értesítés körülményeinek a vizsgálata szükségtelen (másodfokú végzés 6. oldal 4. bekezdés). A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a terhelt kihallgatásánál a kirendelt védő jelenléte a legfőbb garanciája annak, hogy az eljárási szabályokat megtartsák, és egyben biztosítja a vallomás önkéntességét is (másodfokú végzés 5. oldal utolsó bekezdés).
- [39] Az indítványozó mindezekon túlmenően azt is kifogásolta, hogy a terheltként tett vallomása előtt nem tudott a kirendelt védőjével beszélni. Ezáltal a védekezésre felkészülés lehetőségét a nyomozó hatóság nem biztosította és így védelemhez való jogát korlátozta.
- [40] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a 2014. március 19-én terheltként tett kihallgatásról a kirendelt védő értesítésére, annak időpontjára nézve az iratokban nincs információ, de a kirendelt védő a kihallgatáson részt vett, kéredezési jogát gyakorolta és ezt a körülményt a másodfokú bíróság a támadott határozatában értékelte. Az iratok tanúsága szerint az indítványozó a büntetőeljárás során tett nyilatkozataiban először az elsőfokú eljárás során – a Kaposvári Törvényszék által 2015. január 13-án tartott nyilvános tárgyaláson – kifogásolta a gyanúsítottként történt vallomástételt megelőző ügyvédi konzultáció kérdését. Az indítványozó ekkor közölte, hogy a gyanúsítottként történt kihallgatása során az ügyvéd jelen volt, de nem beszélt vele. Állítása szerint, ha beszélt volna vele, akkor nem tesz beismerő vallomást. Ügyészi kérdésre adott válaszában kifejtette, hogy azért nem beszélt a kirendelt védővel, mert akkor ez nem jutott az eszébe (hivatkozott tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal 2. bekezdés). Az Alkotmánybíróság nem talált az iratokban semmilyen arra vonatkozó adatot, hogy a kihallgatás előtt a kirendelt védő kérte volna, hogy a nyomozó hatóság biztosítson részükre lehetőséget a megbeszélésre. Amennyiben ezt a nyomozó hatóság megtagadta volna, akkor a terhelt vagy a védő kérhette volna annak jegyzőkönyvbe vételét és ez az iratokban szerepelne. A régi Be. szerint az eljárással összefüggő esemény vagy nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét a nyomozó hatóság kizárólag abban az esetben tagadhatja meg, ha az esemény vagy nyilatkozat megtörténtéről az ügyésznek, illetőleg a nyomozó hatóság tagjának nincs tudomása [rég. Be. 166. § (6) bekezdés]. A nyomozati iratokban azonban nincs arra vonatkozó információ, az indítványozó vagy a kirendelt védője a terheltként történő kihallgatás előtt kérte volna, hogy egymással beszélhessenek, illetve, hogy ezt a kérést a nyomozó hatóság elutasította volna.
- [41] A régi Be. szerint, akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet [rég. Be. 196. § (1) bekezdés]. A nyomozati iratokban szintén nem található arra utaló feljegyzés, amely szerint a védői konzultáció megakadályozása miatt az indítványozó vagy a kirendelt védője panasszal élt volna.
- [42] A régi Be.-ben foglalt ezen garanciák biztosítják azt az alkotmányos lehetőséget, hogy ha a terhelt a védőjével történő megbeszélésre igényt tart, akkor a védelemre történő felkészülés érdekében azt megtehesse. A jelen ügyben ugyanakkor nem volt megállapítható olyan körülmény, amely arra utalna, hogy a nyomozó hatóság az indítványozó és a kirendelt védője megbeszélését, továbbá a védekezésre történő felkészülését megakadályozta volna, figyelemmel arra is, hogy az eljárás során a védelemre való felkészülés korlátozását az indítványozó csak hosszabb idő elteltével kifogásolta.
- [43] A másodfokú bíróság az Abh. alkotmányos követelménye alapján kizárólag a kirendelt védői jelenlét garanciális jelentőségét emelte ki, amely álláspontja szerint ellensúlyozta az értesítéssel összefüggő eljárási szabálytalanságot. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban kifogásolt védekezésre való felkészülés jogának sérelmét azonban nem önmagában a védő jelenléte, hanem annak más büntetőjogi garanciákkal való együttes érvényesülése zárta ki. Ilyen garancia volt a konkrét ügyben a védő aktív részvétele a terhelt kihallgatásán, amely kéredezési jogának gyakorlásában nyilvánult meg. További garanciát jelentettek a kihallgatási jegyzőkönyvben rögzített kioktatások a terhelt jogairól, köztük arról, hogy megfelelő időt és lehetőséget kaphat a védekezésre történő felkészüléshez, valamint a panasz igénybe vétele a felkészülés lehetőségének megtagadása esetén, illetve az elutasítás jegyzőkönyvbe vételének a kötelezettsége.

[44] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a támadott bírósági döntés következtében nem valósult meg az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való joga korlátozása és annak sérelme, így az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/744/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3059/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.329/2017/4. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 1995. évi LX. törvény 31. § (2) bekezdése, továbbá a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi LXLIII. törvény, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2003. évi XLV. törvény 127. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd, 1054 Budapest, Alkotmány utca 4. I/105.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 1995. évi LX. törvény (a továbbiakban: Módtv. 1.) 31. § (2) bekezdése, továbbá a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi LXLIII. törvény, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2003. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Módtv. 2.) 127. § (1) bekezdés a) pontja, továbbá a Kúria Mfv.II.10.329/2017/4. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 8.Mf.680.489/2016/5. számú ítélete, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.M.1511/2015/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban, illetve annak kiegészítésében foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 1.2. Az indítványozó 2002-től kormány-főtanácsadói munkakörben állt közszolgálati jogviszonyban a Miniszterelnöki Hivatalban. A hivatalvezető miniszter 2005-től a Területpolitikai Kormányzati Hivatal vezetőjének nevezte ki. 2006 novemberében a hivatalvezetői megbízatását visszavonták, és – miután a felajánlott munkakört nem fogadta el – a közszolgálati jogviszonyát megszüntették. Az indítványozó ezt követően keresetet indított egykori munkáltatója ellen, amelyben a vezetői megbízást visszavonó intézkedés és a felmentés jogellenességének megállapítását, valamint a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) szerinti jogkövetkezmények alkalmazását kérte. Az első- és másodfokú bíróság az indítványozó felperes keresetét elutasította. A felülvizsgálati kérelemre eljáró Kúria 2013. június 10-én kelt ítéletével e körben az első- és másodfokú ítéleteket hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó vezetői megbízása visszavonására vonatkozó intézkedés és a felmentése jogellenes volt, illetve az indítványozó közszolgálati jogviszonya az alperesnél 2007. június 2-án szűnt meg.
- [4] A megismételt eljárásban az indítványozó többek között arra is hivatkozott, hogy közszolgálati jogviszonya nem 2007-ben, hanem a Ktv. 60. § (5) bekezdése alapján a Kúria ítéletének meghozatalakor, 2013-ban szűnt meg, ezért ennek megfelelő mértékű jubileumi jutalom, szabadságmegváltás és végkielégítés megállapítását kérte a bíróságtól.
- [5] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 26.M.1511/2015/17. számú ítéletével különböző jogcímenen több mint 5 millió forint megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és megállapította, hogy a felperes azon kereseti kérelme, amelyben jogviszonya megszűnését 2013. június 10. napjá-

ban kérte megállapítani megalapozatlan volt. Az elsőfokú bíróság a Kúria ítéletének rendelkező részére hivatkozva rögzítette, hogy a közszolgálati jogviszony megszűnésének megállapítása az elsőfokú bíróságot köti, az ítélet anyagi jogereje miatt a megismételt eljárásban már nem volt vitássá tehető.

- [6] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék egyetértett az elsőfokú bíróság fenti álláspontjával és a 8.Mf.680.489/2016/5. számú ítéletével – kisebb korrekciók mellett – az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A törvényszék emellett nem osztotta a felperesi fellebbezésben előadott, a jogtanácsosi munkadíjra vonatkozó álláspontot sem. A bíróság rámutatott arra, hogy a Módtv. 1. 31. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 75. § (4) bekezdését, ezért az alperes képviselőt ellátó jogtanácsost az ügyvéddel azonos díjazás illette meg.
- [7] A felülvizsgálati kérelem után eljáró Kúria Mfv.II.10.329/2017/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítélet megerősítette, hogy a közszolgálati jogviszony megszűnése időpontjának megállapításához anyagi jogerő kötődött, az ettől eltérő időpont megállapítására a további kereseti kérelmek körében megismételt eljárás során már nem volt lehetőség.
- [8] 1.3. Az indítványozó álláspontja alapján a Kúria által is elfogadott fenti érvelés ellentétes a Ktv. 60. § (5) bekezdésével, amelyet a Kúria jogszabállyal nem támasztotta alá, ezért indokolási kötelezettségének nem tett eleget.
- [9] Az indítványozó szerint az anyagi jogerőre vonatkozó bírói álláspont következtében elmaradtak a közszolgálati jogviszony általa helyesnek vélt időpontjáig igényelt többlet-járandóságok (jubileumi jutalom, szabadságmegváltás, a szolgálati idő emelkedésének megfelelő végkielégítés), mivel ezen igényeket a bíróságok 2007. július 2. napjáig vették figyelembe.
- [10] Az indítványozó előadta, hogy a bíróságok a végkielégítés alapját képező idő megállapítására vonatkozóan, valamint a jogtanácsos munkadíja tekintetében helytelenül ismerték fel és alkalmazták az irányadó jogszabályokat, valamint „súlytalan átalány kártérítést” állapítottak meg számára.
- [11] Az indítványozó kifogásolta, hogy a munkáltatói jogsértés csak tíz év elteltével került részben orvoslásra, mégsem kapott kellően megalapozott mértékű elégtételt.
- [12] Az indítványozó szerint a megjelölt ítéletek a Nemzeti hitvalláson kívül megsértették az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, az I. cikkét, a II. cikkét, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, a XVII. cikk (4) bekezdését, a XXIII. cikk (8) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a 26. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [13] 1.4. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványa körében előadta, hogy a Ktv. 19. § (4) bekezdés első mondatát a Módtv. 2. 127. § (1) bekezdés a) pontja hatályon kívül helyezte 2003. július 1-jei hatállyal. Úgy véli a 2002-ben keletkezett jogviszonya tekintetében, a szolgálati idő számításakor e hatályon kívül került rendelkezést a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (2) bekezdése alapján még figyelembe kellett volna vennie a bíróságoknak a végkielégítés mértékének meghatározásakor.
- [14] Az indítványozó ugyanakkor azt is hozzátette, hogy a hatályon kívül helyező jogi norma megsemmisítését „főlősleges óvatosságból” kéri.
- [15] A Módtv. 1. 31. § (2) bekezdése a régi Pp. 75. § (4) bekezdését helyezte hatályon kívül, amely a kúriai ítélet indokolása szerint megszüntette az ügyvédi és jogtanácsosi képviselő tekintetében felszámítható munkadíj korábban fennállt különbségét. Ezt a jogértelmezést az indítványozó egyfelől a régi Pp. 75. § (3) bekezdésére hivatkozással vitatta, másfelől felvetette a hatályon kívül helyező rendelkezés alaptörvény-ellenességét az ügyvédek és a jogtanácsosok közötti különbségekre tekintettel.
- [16] 2. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [17] 2.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett indítványozó (az alapügy felperese) terjesztette elő jogorvoslati joga kimerítését követően.

- [18] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [19] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást tartalmaz és megjelöli az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket és bírói döntéseket, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő azok megsemmisítésére.
- [20] Ugyanakkor – amint arra az Alkotmánybíróság főtitkára az indítvány kiegészítésére felhívó levele is rámutatott – az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseire, a 26. cikk (1) bekezdésére és 28. cikkére, valamint a Nemzeti hitvallásra alkotmányjogi panasz nem alapítható, mert e rendelkezések nem biztosítanak az indítványozó számára alapjogot.
- [21] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata kérhető, amelyet a támadott határozatot hozó bíróság a határozat meghozatala során alkalmazott. Amint arra az indítványozó figyelmét az Alkotmánybíróság főtitkára szintén felhívta, az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek meghozatala során a bíróságok az indítványozó által támadott törvényi rendelkezések egyikét sem alkalmazták, így a panasz e tekintetben sem elégíti ki az Abtv. által támasztott követelményeket.
- [22] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [24] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” [3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]].
- [25] Az indítványozó a vélt alapjogsérelmek alapjának különösen azt tekintette, hogy a bíróságok helytelenül jutottak arra a következtetésre, hogy a közszolgálati jogviszony megszűnése időpontjának megállapításához anyagi jogerő kötődött, így azt a megismételt eljárás során eljáró bíróságok a régi Pp. 229. § alapján nem tekintették vitássá tehető kérdésnek. Kifogásolta, hogy e bírói jogértelmezés miatt nem jutott hozzá az általa igényelt mértékű járandóságokhoz.
- [26] Az indítványozó ezen érveit az alapeljárásban is előadta, a bírósági ítéletek vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [27] A bírói indokolás kellő terjedelmét kritizáló indítványozói aggályok vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírói döntések részletes és konzekvens indokolást tartalmaznak az anyagi jogerő tekintetében, amelynek során a Kúria arról is számot adott, hogy miért nem alkalmazta az indítványozó által felhívott jogszabályokat. Következésképpen azon okból, hogy a bíróságok az indítványozó érvelésétől eltérő álláspontra helyezkedtek, nem helytálló az indítványozó azon kifogása, hogy a bíróságok nem indokolták kellőképpen döntésüket.
- [28] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a végkielégítés alapját képező idő megállapítására vonatkozóan, valamint a jogtanácsos munkadíja tekintetében állított vélt sérelmek ugyancsak nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkoznak, a bíróság jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletekben foglalt döntéseket, azok hátrányos voltát tekintve alapjogi sérelemnek a döntések Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [29] Az indítványozó utalt arra is, hogy a peres eljárás nem felel meg az időszerűség követelményének, sérti ügyének ésszerű időn belüli elbírálásához fűződő alapjogát.
- [30] Az Alkotmánybíróság ismételen hangsúlyozza, hogy utólag a bírói döntés esetleges alaptörvényellenességének megállapításával, illetve megsemmisítésével már nem tudja orvosolni az eljárás résztvevőinek az eljárás

elhúzódnásából eredő sérelmét. Sőt, a megsemmisítéssel a bírósági eljárás újra kezdetét venné, így a per csak tovább húzódná {3113/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [18]}.

- [31] A fentiek alapján az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [32] 3. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1047/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3060/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.633.687/201732. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasz indítványt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.633.687/201732. számú végzése ellen.
- [2] A Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.633.687/201732. számú végzésével az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 0101-11.Vh.3867/2016/18. számú végzésével kijavított 0101-11.Vh.3867/2016/11. számú végzését – amelyben az indítványozó végrehajtási kifogását elutasította – helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó az ügy alapját képező végrehajtási eljárásban mint végrehajtást kérő vett részt és azért nyújtott be végrehajtási kifogást a végrehajtóval szemben, mivel álláspontja szerint az egyes végrehajtási cselekmények elmulasztásával gátolta a végrehajtási eljárás sikeres lefolytatását. Az indítványozó a következőket sérelmezte: a végrehajtó nem bírságolta meg az adóst, aki a lefoglalás alatt lévő gépjárművét nem állította elő az árverésre, illetve a végrehajtó az adósnak az indítványozó által megjelölt lakcímén nem kísérelte meg a foglalást.
- [4] A PKKB 0101-11.Vh.3867/2016/11. számú végzésével az indítványozó kifogását elutasította. A rendbíróság kiszabásával kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy mivel az adós sem a lefoglalásról, sem az árverésről nem értesült, így az árverés elmulasztásának jogkövetkezményei sem alkalmazhatóak, ezért a végrehajtó nem követett el jogszabálysértést azzal, hogy nem szabott ki rendbíróságot. Az adósnak az indítványozó által megjelölt lakcímén történő foglalás elmulasztásával összefüggésben a bíróság megállapította, hogy a végrehajtó rendszeresen megkereste a lakcímnnyilvántartót, azonban a nyilvántartás szerint az adós vagy nem rendelkezett bejegyzett lakcímmel, vagy a bejelentett lakcímen nem volt fellelhető. Az adós az indítványozó által megjelölt címen szintén nem volt fellelhető, és mivel a lakcímnnyilvántartó sem tartalmazott adatot arra nézve, hogy ezen a címen az adós fellelhető lenne, a végrehajtónak nem volt törvényes indoka arra, hogy a helyszínen újból megjelenjen. A fenti indokok alapján a bíróság az indítványozó kifogását elutasította.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.633.687/201732. számú végzésével a PKKB végzését helybenhagyta, ugyanakkor rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el az indítványozó azon kifogását, amely szerint a végrehajtó tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta. A másodfokú bíróság végzésének indokolásában ezért meghatározta, hogy az elsőfokú bíróságnak e kifogás elbírálása során mit kell vizsgálnia.
- [6] Az indítványozó szerint a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.633.687/201732. számú végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog az indítványozó szerint azért sérül, mert a bíróságok jogértelmezése alapján a végrehajtó előnyösebb helyzetbe kerül mint a végrehajtást kérő. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét pedig abban látja, hogy a törvényben meghatározott határidőt a bíróság jelentősen túllépte.
- [7] 2. Az indítványozó – az Alkotmánybíróság főtítkárnak tájékoztatására válaszolva – 2017. november 29-én érkezett újabb beadványában továbbra is kérte az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. Álláspontja szerint a végrehajtási ügyben eljáró bíróságok – az észszerű határidőn túli eljárás mellett – azzal is megsértették a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, hogy beadványait részben figyelmen kívül hagyták, illetve a Fővárosi Törvényszék által megállapított eljárási szabálysértés ellenére mégis illetékfizetésre kötelezték.
- [8] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról

dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság tanácsa az alábbiakat állapította meg.

- [9] A Fővárosi Törvényszék – az indítványozó által támadott – végzését végrehajtási kifogás elutasításával összefüggésben hozta meg. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott, vagy az eljárást befejező egyéb bírósági döntéssel összefüggésben lehet előterjeszteni, „[a]z Alkotmánybíróság visszautasítja az olyan alkotmányjogi panaszt, amelyet nem ilyen határozattal szemben kezdeményeztek” {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [10] Az Alkotmánybíróság a 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [9] bekezdésében rámutatott, hogy „[a] végrehajtási kifogás a végrehajtás foganatosítása során a végrehajtó intézkedésével szemben igénybe vehető jogorvoslat, amelyet nemperes eljárásban bírál el a bíróság. [...] A kifogás tárgyában való döntéssel a bíróság a kifogásolt intézkedést megsemmisítheti és a végrehajtót új intézkedés megtételére kötelezheti [a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 217/A. § (4) bekezdés]. A végrehajtási kifogásnak nincs az eljárás folytatására halasztó hatálya [Vht. 222. §]. A végrehajtási kifogásra vonatkozó rendelkezések alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által sérelmezett, a végrehajtási kifogásait elutasító jogerős végzést a bíróság nem az ügy érdemében, de nem is a végrehajtási eljárás befejezése tárgyában, hanem a végrehajtási eljárás során hozta meg, ezért a döntés ellen alkotmányjogi panasznak nincs helye” {megerősítette többek között: 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5], 3197/2016. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [28], legutóbb a 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [46]–[47]}.
- [11] Az indítványozó – végrehajtást kérő – a végrehajtó tevékenysége, illetve egyes tevékenységek elmulasztása miatt élt kifogással. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági végzés a végrehajtási eljárás során a végrehajtó tevékenységével összefüggésben született, amely azonban nem tekinthető az ügy érdemében hozott döntésnek. A Fővárosi Törvényszék támadott végzése ugyanakkor nem tekinthető az eljárást befejező egyéb döntésnek sem, mivel – az előbbiek mellett – a végrehajtási eljárás még folyamatban van. Mindezekre tekintettel – figyelembe véve az Alkotmánybíróságnak a fent idézett végzésekben kialakított gyakorlatát – a Fővárosi Törvényszék támadott végzése ellen alkotmányjogi panasz előterjesztésére az Abtv. 27. §-a alapján nincs lehetőség.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa nem felel meg az Abtv. 27. §-ban előírt követelményeknek, ezért az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az indítványt visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1951/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az UPTREND Tanácsadó Kft. „f.a.” indítványozó (székhelye: Magyarország, 1016 Budapest, Aladár utca 17. III. emelet 3.; a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője: Török Gyula Ügyvédi Iroda (1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 3. III. emelet, ügyintéző: dr. Török Gyula ügyvéd), útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Az indítványozó – a perbeli felperes – és a perbeli alperes között bérleti szerződés jött létre. A szerződés 6. pontja szerint a bérleti szerződés módosításához mindkét szerződő fél aláírásával ellátott írásos forma volt szükséges.
- [5] A bérlő (az indítványozó) rendszeresen teljesítette a közműszolgáltatási díj előleg-fizetési kötelezettségét, a bérbeadó pedig a bérlő képviselőjével leolvasta a fogyasztásmérők adatait, és havi rendszerességgel közölte az elszámolását a felperessel.
- [6] Az indítványozó 2010. június 14. napján kelt levelében 316 454 Ft megfizetésére szólította fel a bérbeadót, arra hivatkozva, hogy a követelt összeggel jogalap nélkül gazdagodott. Álláspontja szerint ugyanis a bérbeadó nem volt jogosult áramdíjként elszámolni ezt az összeget.
- [7] 1.2. Az indítványozó arra tekintettel, hogy a bérbeadó a fizetésre irányuló felhívásnak nem tett eleget, fizetési meghagyás kibocsátását kérte. A 23012/Ü/30006/2010/2. szám alatt kibocsátott fizetési meghagyással szemben a kötelezett (a bérbeadó) ellentmondást nyújtott be.
- [8] 1.3. A perré alakult eljárásban az elsőfokú bíróság 7.P.XI.23.065/2010/10. számon rész-, és közbenső ítéletet hozott, amelyben megállapította, hogy a felperes (az indítványozó) jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránti joga fennáll az alperessel szemben.
- [9] Az ítélettel szemben az alperes fellebbezést terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Gf.75.385/2011/10. számú végzésében a 7.P.XI.23.065/2010/10. számú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozathozatalra utasította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perben az alperest terheli annak bizonyítása, hogy a felek megállapodtak a közös használattal járó költségek viselésében és ennek mértékében és az megfelel az alperesi számítási módnak. A bíróság álláspontja szerint az kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy mi volt az alperes számlázásának alapjául szolgáló módszer. A másodfokú bíróság határozata szerint a megismételt eljárásban a bíróságnak tájékoztatnia kell az alperest az általa alkalmazott elszámolásban történt megállapodás tekintetében az őt terhelő bizonyítási kötelezettségről. A bizonyítás eredményessége függvényében kell a bíróságnak állást foglalnia abban, hogy a felperest az alperes által mért fogyasztáson felül milyen további fogyasztás, illetve áramdíj – és milyen

arányban – terheli. A felperes részéről ezt meghaladóan történő kifizetések azok, melyek tartozatlan fizetésnek minősülnek.

- [10] 1.4. A megismételt eljárásban az indítványozó többször módosított kereseti kérelmében elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodásra, másodlagosan kártérítésre hivatkozott.
- [11] A Budai Központi Kerületi Bíróság 2017. április 6. napján hozott 8.P.XI.24.020/2011/130. számú ítéletében felperes kereseti kérelmének részben helyt adott, a viszontkeresetet elutasította. Az ítélet indokolásában rámutatott arra, hogy a kereset túlnyomórészt megalapozott. Megállapította, hogy az alperes jogalap nélkül gazdagodott. A gazdagodás mértékét a kereseti kérelemben foglaltaktól eltérően a szakvéleményben foglaltak szerint állapította meg.
- [12] A bíróság az indokolásban kiemelte, hogy a kereset vonatkozásában az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felek megállapodtak a közös használattal járó költségek viselésében és ennek mértékében és az megfelel az alperesi számítási módnak. E körben a bíróság utalt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. §-ára. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes arra hivatkozott, hogy az általa alkalmazott elszámolás módjáról a felperest a szerződéskötést megelőzően tájékoztatta, a felperes az ellen kifogást nem támasztott, tudomásul vette, ily módon a jogviszonyuk részévé vált. A konszenzus létrejöttének bizonyítására az alperes tanúk meghallgatását indítványozta. Az elsőfokú bíróság tanúkat hallgatott meg, és felperes indítványának helyt adva igazságügyi szakértői bizonyítást rendelt el.
- [13] Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában rámutatott, hogy a viszontkereset pontosítására határidőben nem került sor. Az indokolás szerinti bizonyítatlanságot is az alperes terhére értékelte a bíróság, és erre hivatkozással a viszontkeresetet elutasította. A bíróság a beszámítási kifogás vonatkozásában is a felperes által előadott álláspontot osztotta, és kifejtette, hogy a felperes helytállóan hivatkozott arra miszerint a beszámítási kifogás az adott perben nem volt vizsgálható.
- [14] Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben hangsúlyozta, hogy a felek bizonyos részletkérdéseket szóban konkretizáltak, azokban szóban állapodtak meg, így a per tárgyát képező kérdésekben is. Állította, hogy jogalap nélkül nem gazdagodott. Szerződésszegést akkor követett volna el, ha nem számol el az előlegszámla terhére és jogalap nélkül, akkor gazdagodott volna, ha bármiféle többletköltséget számolt volna el a közműszolgáltatóknak fizetett közműszolgáltatási díjakon felül, a maga számára.
- [15] Az indítványozó fellebbezési ellenkérelmet nyújtott be. A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Kifejtette, hogy az elsőfokú eljárásban a felek részletesen kifejtették álláspontjukat. A szükséges bizonyítékokat becsatolták, bizonyítási indítványokat megtették és ezek alapján az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen megállapította és helyes jogi álláspontra helyezkedve megalapozott és jogszerű ítéletet hozott.
- [16] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. november 7. napján hozott 4.Cf.75.420/2017/8-I. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, a marasztalás összegét leszállította.
- [17] A másodfokú bíróság az ítéletének indokolása szerint arra a megállapításra jutott, hogy a felperes köteles részt vállalni a közös helyiségek áramfogyasztásából, tehát a teljes – ezen a jogcímen megfizetett – összeg visszatérítésére irányuló követelése nem megalapozott.
- [18] A másodfokú bíróság döntése szerint viszont a kérdéses időszakban jogalap nélkül számlázta ki az alperes a szennyvízszivattyú által felhasznált áram árát, azaz 107 439 Ft-ot. A másodfokú bíróság csupán ebben a körben találta megalapozottnak a felperes keresetét, ezért a marasztalás összegét leszállította a fenti összegre. Mivel alperes jogalap nélkül számlázta ki a fenti összeget, azt felperes visszakövetelhetné a régi Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján. Tekintettel azonban arra, hogy alperes a fenti összeget is – nem vitatottan – tovább utalta az elektromos közműszolgáltató részére, tehát a gazdagodástól elesett, ezért a régi Ptk. 361. § (2) bekezdése alapján nem köteles a gazdagodás visszatérítésére.
- [19] Megalapozottnak találta azonban ezt a kereseti követelést a másodfokú bíróság a felperes által megjelölt másodlagos jogcímen, mivel alperes nem a peres felek közötti szerződés rendelkezéseinek megfelelően járt el. Így szerződésszegésével felperesnek kárt okozott. 107 439 Ft erejéig tehát felperes keresete a régi Ptk. 318. §-án keresztül alkalmazandó régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján megalapozott – mondta ki a bíróság.

- [20] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [21] 2.1. Az Alkotmánybíróság főtárgya hiánypótlásra hívta fel az indítványozót. A hiánypótlási felhívás tartalmazta azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, és rögzítette, hogy az indítványnak indokolást is kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvénynek a beadványban megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó – határidőben – alkotmányjogi panasz kiegészítést nyújtott be.
- [22] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [23] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a támadott határozat tekintetében nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás, és nem kezdeményeztek perújítási eljárást.
- [24] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [25] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [26] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [27] A tértivevény szerint a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítéletét az indítványozó perbeli jogi képviselője 2017. december 5. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2018. január 29-én nyújtotta be az ügyben első fokon eljáró bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [28] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [29] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, rögzíti az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [31] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [32] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mivel a bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, megsértve a kérelemhez kötöttség elvét, indokolási kötelezettségét, és a felek önrendelkezési jogát.
- [33] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság a bérleti szerződéssel ellentétes döntést hozott, azaz nem ítélte jogsértőnek, hogy az indítványozót a bérbeadó alperes olyan díj megfizetésére kötelezte, amely tekintetében az alperessel – meggyőződése szerint – nem állapodott meg. Az indítványozó szerint ez a felek szerződéses

- akarátának felülírása és így a felek önrendelkezési jogának megsértése, amely közvetett módon az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot sérti.
- [34] Az indítványozó nézete szerint továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése bekövetkezett, mivel a másodfokú bíróság nem csak eljárásjogi, hanem anyagi jogi alapelveket is megsértett, aminek következtében az általa meghozott ítélet a kérelmező alaptörvényben biztosított jogát sérti. Meggyőződése szerint a másodfokú bíróság ítéletével megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (2) bekezdésében és 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez való kötöttség és túlterjeszkedési tilalom elvét, valamint a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében kifejtett indokolási kötelezettséget. Az eljárásjogi szabályokon kívül megsértette az régi Ptk. 205. § (2)–(3) bekezdései szerint a feleket megillető szerződési szabadság elvét.
- [35] Kérte annak megállapítását, hogy nem teljesítette a törvényszék az indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy leglényegesebb részéről, a fizetési kötelezettség megállapításának jogalapjáról és indokáról nem adott számot határozatában. Az indítványozó kritikai elemzése érintette a 17 oldal terjedelmű másodfokú ítélet számos bekezdését, és az azok közötti összefüggést, vagy éppen ellentmondást.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga a fentiek szerint sérelmet szenvedett, a másodfokú ítélet vonatkozásában érveit tartalmilag törvényességi kérdéseket érintenek.
- [37] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen az ügyben eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [39] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [40] „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [41] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [42] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [43] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/193/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3062/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Beüf. II.283/2017/2. számú végzése, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Koronczy Tamás József (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú végzése és a Pécsi Ítéltábla Beüf. II.283/2017/2. számú másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó szerint a perújítási indítványát elutasító bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás lényege – az alkotmányjogi panasz, a támadott bírósági végzések és a rendelkezésre álló egyéb bírósági határozatok, valamint az indítványozó egyéb beadványai (perújítási indítványok) alapján – a következőképpen összegezhető.
- [3] 1.2. Az indítványozó által vezetett keszthelyi székhelyű vállalkozás 2005. október 24-én vállalkozási szerződést kötött Babocsa Község Önkormányzatával (a továbbiakban: megrendelő) a helyi iskola rekonstrukciójának építőipari munkáira. Az indítványozó és a megrendelő – módosítást követően – 49 138 694 Ft-ban állapították meg a vállalkozási díj összegét, véghatáridőként pedig – úgyszintén módosítást követően – 2006. április 30. napját jelölték meg. Az indítványozó cége ezt követően alvállalkozói szerződést kötött 2005. november 2. napján a büntetőügy sértettjével és egyben pótmagánvádlójával (a továbbiakban: alvállalkozó) az iskola nyílászáróinak cseréjére és a nyílászárók zárási munkáira, bruttó 17 000 000 Ft alvállalkozói díjban és 2005. december 16-i teljesítési határidővel. Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint – amely tényt további bírósági határozatok is megállapítanak – az indítványozó, abból a célból, hogy vállalkozását haszonhoz jutassa, az alvállalkozói szerződés előkészítése során, majd a szerződés megkötésekor is elhallgatta az alvállalkozó előtt azt a körülményt, hogy vállalkozásának fokozódó pénzügyi problémái vannak, ami az alvállalkozói díj kifizetését is elbizonytalanítja.
- [4] Az alvállalkozó a nyílászárók cseréjét elvégezte és az indítványozó vállalkozása által kiállított teljesítési igazolások alapján két – egyenként 5 625 000 Ft összegű – részszámlát állított ki és nyújtott be az indítványozó vállalkozásához.
- [5] Az indítványozó a 2006-os év folyamán a kivitelezési munkákat a megrendelő felé készre jelentette, majd megtörtént a műszaki átadás-átvétel is. A feltárt hibákat és hiányosságokat kijavították, pótolták, így a fővállalkozói szerződés teljesedésbe ment, amely alapján a megrendelő több ütemben, mindösszesen 49 138 694 Ft vállalkozói díjat utalt át az indítványozó cégének.
- [6] Mindeközben az indítványozó és az alvállalkozó között elszámolási vita alakult ki. Az alvállalkozó által kiállított részszámlák – annak ellenére, hogy az indítványozó azokat befogadta és korábban a munka teljesítését is elfogadta – rendezésétől az indítványozó írásban, elzárkózott, hivatkozva az alvállalkozó késedelmes és hibás teljesítésére. Az indítványozó az alvállalkozót a hibák kijavítására hívta fel, amelyet az elvégzett, majd sor került a műszaki átadás-átvételre. Az indítványozó mégsem rendezte a részszámlákat és az alvállalkozóval egyáltalán nem számolt el, az alvállalkozói díj kiegyenlítettlen maradt.
- [7] 1.3. Az alvállalkozó mint pótmagánvádló – a közte és indítványozó között kialakult elszámolási vita rendezése okán – vádindítványában az indítványozót jelentős kárt okozó csalás büntetével vádolta meg. A büntetőeljárás

eredményeként az indítványozót 2009. február 4. napján a Keszthelyi Városi Bíróság bűnösnek mondta ki csalás büntetében, ezért őt 1 év 4 hónap börtönbüntetésre, valamint mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra ítélték. A másodfokon eljáró Zala Megyei Bíróság végzése az elsőfokú bíróság döntését helyben hagyta, ennek nyomán az 2009. június 19. napján jogerőre emelkedett.

- [8] A Legfelsőbb Bíróság, az indítványozó – védője által benyújtott – felülvizsgálati indítványát elutasítva, az elsőfokú és a másodfokú határozatokat hatályában fenntartotta.
- [9] Az indítványozó három ízben nyújtott be perújítási indítványt ügyében, eredménytelenül. Jelen alkotmányjogi panasz alapját az indítványozó harmadik perújítási indítványát elutasító végzések képezik.
- [10] 1.4. A Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú, az indítványozó harmadik perújítási indítványát elutasító végzése az ügy előzményeinek rövid, az indítványozó perújítási indítványának részletes ismertetése után jutott a következő érvek alapján arra, hogy a perújítási indítvány nem alapos.
- [11] A törvényszék hivatkozott arra, hogy – az indítvány elbírálásakor hatályban lévő – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 408. § (1) bekezdés a) 1. pontja szerint mikor van helye perújításnak.
- [12] A törvényszék rögzítette a perújítás megengedhetősége kapcsán azt, hogy a perújítási indítvány egyrészt azt taglalta, hogy az elsőfokú ítélet megállapításai miatt tévesek, hogy a korábbi perújításokat elbíráló bíróságok helytelen következtetésekre jutottak, továbbá az indítványozó minden általa – a korábbi eljárásokban is – be-terjesztett bizonyítékot újként jelölt meg. A törvényszék álláspontja szerint az indítványozó azt kívánta igazolni, hogy a vádbeli időszakban cége nem volt fizetéseképtelen és az alvállalkozó szerződésszegése, hibás és késedelmes teljesítése miatt nem fizette ki az alvállalkozó számláit, valamint azért, mert azok nem feleltek meg a formai követelményeknek.
- [13] A törvényszék megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróságok részletes bizonyítást követően állapították meg, hogy az indítványozó által vezetett gazdasági társaságnak már az alvállalkozói szerződés megkötésekor és később sem volt reális lehetősége a szerződésszerű elszámolásra, mert a vállalkozói díjat egyéb lejárt, illetve rövid lejáratú kötelezettségek teljesítésére kényszerült felhasználni a felszámolás, illetve végrehajtás elkerülése végett. Az alvállalkozónak járó díjat a hibák kijavítása után a végső elszámolásakor sem fizette meg az indítványozó, holott cégének a megrendelő teljes egészében kifizette a szerződés szerint járó összeget és az alvállalkozó teljesítésével összefüggő követelése utóbb sem keletkezett.
- [14] Emiatt a rendelkezésre álló és a perújítási eljárásban felhozott bizonyítékok nem voltak alkalmasak az alapügyben írtak megcáfolására és nem valószínűsítették az alapügyben megállapított tényállás megváltoztatását oly mértékben, amely az indítványozó felmentéséhez, vagy egyéb büntetés kiszabásához vezetne. Mindezek alapján a törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a régi Be. 408. § (1) bekezdés a) 1. pontjában írt törvényi feltételt az indítványozó perújítási indítványa nem merítette ki, és az nem tartalmazott olyan egyéb körülményt sem, amely a régi Be. 408. § (1) bekezdésében meghatározott egyéb perújítási okok valamelyikének a fennállását megalapozta volna.
- [15] 1.5. A Pécsi Ítéltábla Beüf. II.283/2017/2. számú végzése elutasította az indítványozó Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú végzése ellen előterjesztett fellebbezését.
- [16] Az ítéltábla végzése rögzítette indokolásában, hogy a törvényszék az indítványozó perújítási indítványát abban a megközelítésben vizsgálta meg, hogy az tartalmaz-e új bizonyítékot, mivel a rendkívüli jogorvoslat elrendelésének alapvető feltétele az olyan bizonyítási eszközre való hivatkozás, amelyet korábban még nem értékelt a bíróság, és az ügy elbírálása szempontjából lényeges bizonyító tény tartalmaz.
- [17] Az ítéltábla rögzítette, hogy több évtizedes ítélkezési gyakorlat szerint azon körülmények alapján, amelyekre az indítványozó hivatkozott – így a büntetőjogi felelősségét megállapító határozat egyes kitételeinek elemzése, a korábbi perújítási indítványokat elutasító határozatok vizsgálata, és a határozatok terén a bizonyítékok mikénti mérlegelésének, valamint a tartalmi hitelességének kifogásolásával kapcsolatos körülmények felhozatala –, nincs törvényes lehetősége a perújítás elrendelésének.
- [18] Az ítéltábla megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt új bizonyítékok tartalmi hitelességük esetén sem vezethettek más tényállás megállapításhoz és így az indítványozó felmentéséhez, a kiszabott büntetés lényeges enyhítéséhez, vagy a büntetőeljárás megszüntetéséhez. A felelősségre vonásra azért került sor, mert az indítványozó a teljesítési készségét illetően tévedésbe ejtette az alvállalkozót, amivel neki kárt okozott.

- [19] Mindezek okán helyesen járt az elsőfokú bíróság, amikor a perújítási indítványt alaptalannak találta és azt a régi Be. 413. § (2) bekezdése értelmében elutasította. Az ítéletábra megállapította, hogy az indítványozó jogorvoslati kérelme sem vezetett eredményre, és az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta.
- [20] 2. Az indítványozó kérte a támadott bírósági döntések megsemmisítését, mert álláspontja szerint azok sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésben biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát – ezen belül pedig azt a jogát, hogy a hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseik megindokolására –, valamint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Az indítványozó úgyszintén hivatkozott az Alaptörvény 28. cikk első és második mondatára.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint esetében az eljáró bíróságok nem a szükséges mértékben indokolták döntéseiket és nem az eljárási törvény előírásainak megfelelően jártak el, az eljárási szabályokat alaptörvény-ellenesen alkalmazták, amely felveti annak a kételyét, hogy a perújítási indítványát nem a kellő alaposággal vizsgálták meg. A támadott bírói döntések azt tükrözik, hogy nem törekedtek az eljáró bíróságok a józan észnek és a közjónak megfelelő döntés meghozatalára.
- [22] Az indítványozó ismertette a panasszal támadott bírói határozatok előzményeit és az azokhoz vezető eljárást, részletezte az ügyében első fokon született döntésben megállapított tényállást, illetve pontról pontra vette végig a perújítási indítványában megjelölt bizonyítékait és azokat elemezte. Az indítványozó összegzőként kiemelte, hogy az általa bejelentett hét új bizonyíték közül öt bizonyíték elutasítását sem az első, sem pedig a másodfokú bíróság nem indokolta meg. További egy bizonyíték kapcsán az indítványozó szerint az eljáró két bíróság részben érthetetlen összefüggésben, részben pedig nem a tartalma szerint indokolt. Egy bizonyíték esetében az elsőfokú bíróság nem annak tartalma szerint értékelt, a másodfokú bíróság pedig „szóra sem méltatta” azt.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint tisztességes eljáráshoz való joga sérült az indokolás elmulasztása miatt. Sérelmezte továbbá, hogy a hosszú évek alatt hiába igyekezett igazát bizonyítani, csak „falakba ütközött”. Véleménye szerint a bíróságok arra kényszerítették őt folyamatosan, hogy újabb és újabb indítványokat tegyen, de lehetőségei kimerültek.
- [24] Az indítványozó végül hivatkozott az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában foglaltakra, azon belül is az objektivitás és az átláthatóság követelményeire, valamint azon elvárásra, hogy a bíróságoknak a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel kell bemutatniuk. Az indítványozó az AB határozat által rögzített azon elvárásra hivatkozott továbbá, miszerint a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal kell, hogy megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot kell adnia. Ennek elmaradása azt a kételyt veti fel, hogy a bíróság az eljárására irányadó jogszabályokat alaptörvény-ellenesen alkalmazta.
- [25] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok részéről a jogszabály alaptörvény-ellenes alkalmazása abban merült ki, hogy a hatályos, régi Be.-ben előírt kötelezettségüknek nem tettek eleget. Döntéseiket érvekkel nem támasztották alá, amelyből az indítványozó arra következtet, hogy perújítási indítványában, valamint fellebbezésében előadottakat nem vizsgálták meg. Ezen mulasztások pedig az indítványozó álláspontja szerint sértik alapjogait, hiszen perújítási indítványa és fellebbezése tisztességes elbírálása esetén megnyílt volna a lehetőség ártatlansága bizonyítására.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként arról határoz, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételeknek. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 29. §-a további befogadhatósági feltételként rögzíti, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak felvessék a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzanak. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.

- [27] 3.1. Megállapítható, hogy a 2018. április 4-én előterjesztett alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [28] Megállapítható, hogy az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezéseket, az eljárás megindításának indokait, a támadott bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett végzések megsemmisítésére, és indokolást arra nézve, hogy ezen bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XXIV. cikk (1), XXVIII. cikk (1) bekezdéseivel. Figyelemmel arra, hogy hatósági eljárás az indítványozó ügyében nem volt folyamatban, ezért az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kapcsán kifejtett érveket a tisztességes bírói eljárásból való jog vizsgálata keretében értékelte.
- [29] Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések alapjául szolgáló perújítási indítvány előterjesztője volt, így érintettsége az ügyben megállapítható. Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségét is.
- [30] Az indítványozó hivatkozott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 28. cikke sérelmére is, aminek kapcsán azonban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen alaptörvényi cikk nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért alkotmányjogi panasz nem alapítható ezen rendelkezésre.
- [31] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozással állította a tisztességes eljárásból való jog sérelmét, hogy az eljáró bíróságok nem indokolták meg a jogszabályi előírásoknak megfelelően döntéseiket. Az indítványozó előadása szerint sérült a tisztességes eljárás részjogosítványát képező indokolt bírói döntéshez való joga.
- [32] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. „Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság „[a] tisztességes bírói eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem elvét vizsgálja” {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [45]}, ugyanakkor nem vizsgálja azt, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy, hogy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5], 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34], 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [52]}. Végül szükséges utalni a bíróságok indokolási kötelezettségével kapcsolatos azon Alkotmánybírósági álláspontra is, miszerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [34] Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes bírói eljárásból való jog sérelme kapcsán az indítványozó által előadottak alapvetően a bírói végzések jogszerűségét, törvényességét, nem pedig az Alaptörvénynek való megfelelést vonják kétségbe. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – ahogy azt megelőzően perújítási indítványában és fellebbezésében is – olyan érveket hozott fel, melyek szerint a bíróságok az általa megjelölt bizonyítékokat nem, illetve nem megfelelően értékelték, aminek következtében ártatlanságát nem tudta bizonyítani. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az, hogy az indítványozó a bíróságtól ismételt elutasító választ kapott, nem alapozza meg érdemi eljárását, mert az alkotmányjogi panasz valójában a támadott bírói döntések felülbírálatára irányul és nem tartalmaz – az Abtv. 29. §-a által előírt – olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, mindezek okán a panasz befogadására és érdemi elbírálására nincs lehetőség.

- [35] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, másrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/764/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3063/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.772/2015/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Lomnici Ügyvédi Iroda, dr. Ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd, 1188 Budapest, Bocskai utca 41/b.), az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kfv.I.35.772/2015/10., valamint azzal összefüggésben a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.168/2015/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a Kúria támadott ítélete végrehajtását a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: régi Pp.) 359/C. § (1) bekezdése és az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján függeszse fel, illetve kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy kezdeményezze a támadott döntés végrehajtásának régi Pp. 359/C. § (2) bekezdése szerinti felfüggesztését [Abtv. 61. § (4) bekezdés]. Emellett az indítványozó – jogszabályi hivatkozás megjelölése nélkül – kérte, hogy az Alkotmánybíróság a saját eljárása felfüggesztése mellett kezdeményezzen az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) előtt előzetes döntéshozatali eljárást.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény E) cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére alapította.
- [3] 2. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei adóigazgatóság Általános Forgalmi Adó Ellenőrzési Osztálya elsőfokú adóhatóságként az indítványozónál bevallások utólagos vizsgálatára irányuló pénzösszeg kiutalása előtti ellenőrzést folytatott le általános forgalmi adó (ÁFA) adónemben, és terhére a 2012. év vonatkozásában nagy összegben adókülönbötetet állapított meg, amelyet adóhiánynak minősített és amelynek tekintetében az indítványozót adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. Az indítványozó gabonakereskedelmi tevékenységéhez kapcsolódó ellenőrzés a vizsgált időszakban az indítványozó értékesítését terhelő, fizetendő ÁFA tekintetében nem állapított meg adókülönbötetet; arra teljes egészében olyan, az indítványozó részére történő gabonafelvásárlási ügyletek tekintetében került sor, ahol az indítványozó más gazdasági társaság közbeiktatásával szerezte be az általa értékesítendő gabonát. A hatóság szerint az indítványozót az érintett három gazdasági társaságtól befogadott számlák alapján nem illette meg áfa-levonási jog, mivel a lefolytatott ellenőrzés során feltárt bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 1. § (7) bekezdése alapján a jogügyleteket – adójogi, és nem polgári jogi szempontból – a valódi tartalmuk szerint minősítve, a számlán feltüntetett gazdasági események nem a számlákon szereplő felek között valósultak meg. Az adóhatósági döntésben foglaltak szerint a beszerzett bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy a kérdéses gabonabeszerezések tekintetében valamennyi, gazdaságilag releváns cselekményt (beszállítók kiválasztása, mintavételezés, szerződéskötés, szállítás, tárolás, a vásárlásról való érdemi döntéshozatal) az indítványozó ügynökei, illetve képviselői végezték, nem pedig a számlákat kiállító társaság képviselője. Erre alapította azt a döntését, hogy a vizsgált, az említett gazdasági társaságok által kiállított számlák tartalmilag hiteltelenek és nem szolgálhattak áfa-levonás alapjául. Az indítványozó mind a hatóság által beszerzett bizonyítékok értékelését, mind pedig az azok alapján a számlák tartalmi hiteltelenségével kapcsolatos megállapításokat, és az áfa-levonás ezen alapuló jogosulatlanságának tényét vitatta; a fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága, mint másodfokú hatóság a támadott elsőfokú határozatokat helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó a jogerős adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálatát kérte. A perben hivatkozott az EUB irányadó gyakorlatának szerinte helyes értelmezésére, valamint a Kúria 5/2013. számú közigazgatási elvi hatá-

rozatában foglalt bírói gyakorlatra, amelyek alapján érvelése szerint a hatóságnak azt kellett volna bizonyítania, hogy a számlák kibocsátója adókijátszást követett el, ám ennek a kifogásolt hatósági döntések szerinte nem tettek eleget. Sérelmezte továbbá, hogy a hatóság véleménye szerint az azzal kapcsolatos megállapításai tekintetében, miszerint a vizsgált ügyletek valójában nem a számlán szereplők között mentek végbe, nem vett fel kellő bizonyítást, illetve a beszerzett bizonyítékokat tévesen értelmezte. Az EUB vonatkozó gyakorlatára utalva előadta, hogy a jogvita megítélése szempontjából lényeges kérdés álláspontja szerint annak megítélése lett volna, hogy a 2006/112/EK irányelv (továbbiakban: HÉA irányelv) szerinti termékértékesítés feltételei az ügyben teljesültek-e; ennek eldöntése érdekében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta. Az indítványozó keresetét a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 14.K.27.168/2015/16. számú ítéletében elutasította. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria az ítéletet a Kfv.I.35.772/2015/10. számú ítéletével hatályában fenntartotta, elvi tartalomként pedig megállapította, hogy „Az ügylet gazdasági tartalmat nélkülöző mesterséges jellege kizárja az adólevonási jog gyakorlását.”

- [5] Az indítványozó a fenti ítéletekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében foglalt érvelése az eljáró bíróságok – az adóhatóságéval egybehangzó – jogértelmezésének helytállóságát vitatta. Állítása szerint az adóhatóság az eljárása során megsértette a régi Art. szerinti tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségét [rég Art. 97. § (4)–(6) bekezdései], a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) bizonyítékok értékelésére vonatkozó alapelvét [Ket. 2. § (3) bekezdés], a bíróság pedig a régi Pp. bizonyítási teherre vonatkozó szabályait [rég Pp. 336/A. § (2) bekezdés]. Véleménye szerint ügyében az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: ÁFA tv.) vonatkozó rendelkezéseit, a HÉA irányelvben foglaltakat, és a Kúria 5/2013. számú közigazgatási elvi határozatában foglaltakat is sértette a hatósági és a bírósági eljárás, az ezekben született döntésekben foglalt jogértelmezés. Ennek alátámasztására az indítványozó részletes, legnagyobb részt az EUB által korábban hozott döntésekben foglalt megállapításokra támaszkodó – már az általa sérelmesnek tartott eljárásokban is hivatkozott – érvelést adott elő, azzal, hogy szerinte álláspontját (visszamenőlegesen is) alátámasztja az EUB egy, a felülvizsgálati kérelmének benyújtását követően meghozott ítélete is. Az indítványban foglaltak szerint ez az újabb döntés is az általa helyesnek vélt feltételrendszer tartalmazza az adólevonási jog alapjául szolgáló gazdasági ügylet tekintetében. Véleménye szerint mindezek alapján helyes jogértelmezéssel – a számlakibocsátás alapját képező jogügylettel és az abban résztvevő felekkel kapcsolatos, a felsoroltakból következő formális előírások fennállta esetén – csak abban az esetben tagadható meg az adólevonási jog gyakorlása, ha bizonyítást nyer, hogy az adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a jogügylettel „a számlakibocsátó, vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt.”; ennek megállapítása viszont esetében kizárt volt, mivel az egyes jogügyletek után térítendő adó minden, a jogügyletben részt vevő szereplő esetében rendben befizetésre került. Álláspontja szerint mindezek alapján a támadott bírói döntés az Alaptörvény E) cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmét eredményezte, erre tekintettel terjesztette elő alkotmányjogi panaszában foglalt kérelmeit.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [7] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] az alábbiak szerint tesz eleget.
- [8] Az indítványozó jogi képviselője alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben adta postára.
- [9] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek – részben – eleget tesz, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [E cikk, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikk]. Az indítvány – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a Kúria támadott döntése, valamint azzal összefüggésben az alsóbb fokú bírósági ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény E) cikke, valamint 25. cikk (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére is hivatkozott. Az Alkotmánybíróság ezekkel kapcsolatban ismételt meg-

állapította, hogy az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz kizárólag az Alaptörvény azon rendelkezéseire alapítható, amelyek az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak. Az Alaptörvény E cikkében, 25. cikk (3) bekezdésében, 26. cikk (1) bekezdésében és 28. cikkében foglalt rendelkezések nem tartalmaznak alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló, Alaptörvényben biztosított jogot, erre tekintettel nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b*) pontjában írt feltételnek (az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmének megjelölése). Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemeit, töretlen gyakorlatának megfelelően, érdemben nem vizsgálhatta.

- [11] Az Alkotmánybíróság az indítványban foglalt, arra irányuló kérelemmel kapcsolatban, hogy a saját eljárása felfüggesztése mellett kezdeményezzen az EUB előtt előzetes döntéshozatali eljárást, megállapította, hogy az indítványozó kérelmének nincs jogszabályi alapja. Az Abtv. 60. §-a alapján ugyan kivételesen az Alkotmánybíróság eljárása felfüggeszthető, azonban az említett rendelkezés kizárólag olyan kérdés előzetes eldöntése érdekében teszi lehetővé a felfüggesztést, amely iránt más, köztük Uniós intézmény és egyéb nemzetközi szerv előtt az eljárás már folyamatban van; nem pedig ilyen eljárás kezdeményezést teszi lehetővé.
- [12] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [13] 3.3. Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [14] Az indítványozónak nem áll rendelkezésére további jogorvoslati lehetőség, ezért a panasz az Abtv. 27. § *b*) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés *b*) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.
- [15] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [16] Az indítványozó által állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára sérelmes bírósági döntések megállapításainak tartalmi, és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak. A benyújtott alkotmányjogi panaszban foglaltakból megállapítható, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságoknak az adóhatóság számára sérelmes eljárása és jogértelmezése kapcsán kialakult álláspontjával, végső soron pedig a bíróságok saját jogértelmezésével. Az iratokból megállapítható, hogy az eljáró bíróságok mérlegelésük körébe a hazai és európai uniós jogszabályok rendelkezéseit, az ezek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos belföldi és uniós bírói gyakorlatot bevonva jutottak az indítványozóétól eltérő jogértelmezésre. A Kúria az indítványozó által támadott döntésében részletesen megindokolta, hogy mindezekre tekintettel miként jutott az indítványozó számára sérelmes döntést eredményező – de az ítéleti indokolásból megállapíthatóan az indítványozó érveit is mérlegelő – következtetésekre. Az indítványozó az általa megjelölt alapjogi sérelmet kizárólag ebből, vagyis a saját és az eljáró bíróságok jogi álláspontjának eltéréseiből; a bizonyítandó tények és az azokból levont jogi következtetések értékelésének különbözőségéből vezette le.
- [17] Annak megítélése, hogy a Kúria döntésének elvi tartalmaként is megjelenő azon megállapítás, miszerint „az ügylet gazdasági tartalmat nélkülöző mesterséges jellege kizárja az adólevonási jog gyakorlását” helytálló-e, illetve az adott konkrét jogvita esetén alkalmazható-e, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint olyan adó-, és európai uniós jogi szakkérdésnek minősül, amelynek megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság az ezzel kapcsolatos töretlen gyakorlatának megfelelően – mely szerint alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja – a jelen ügyben is tartózkodott attól, hogy a tényállás megállapítására, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésére, valamint a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok ezen tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság – mint minden szakjogi, törvényességi felülbírálatra irányuló indítvány kapcsán – ismételten rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. „[A]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási

kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]} Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a bizonyítékok mérlegelésével és mikénti értékelésével, a bizonyítási teher megítélésével és a jogszabályok értelmezésével kapcsolatos tartalmi kérdések egyébként is kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének védelmi körén, amely a tisztességes (bírósági) eljárás fogalmi körébe tartozóan processzuális – eljárásjogi – jellegű követelmények védelmének alkotmányos megalapozását szolgálja. A támadott bírósági döntések mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezhettek érdemi vizsgálat tárgyát. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem látta indokoltnak a támadott döntés végrehajtásának az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztése kezdeményezését sem.

- [18] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, illetve részben az 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1473/2016.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273